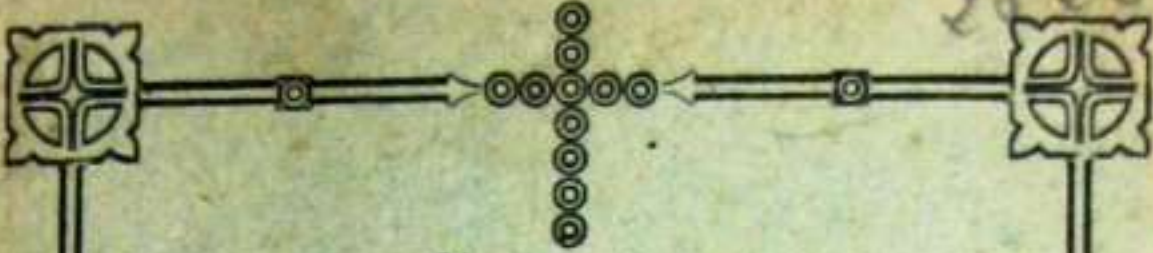

47. V
2836

DOTRIÑA LABURRA

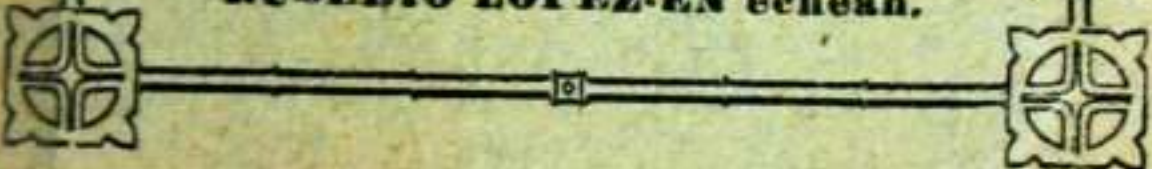
AITA SANTU AMARGARREN PIO-C
ERROMA-LURRETACO ELIZ-BARRUTIAI,
BEECO MALLACOENTZAT
AGUINDUTACO
CRISTAU DOTRIÑAREN
LENENGO ZATIA.

Vitori-co Gotzai jaunaren balmendua
L. M-tar I-ec eguindaco
EUSCAL ITZULERA.

6

TOLOSAN—1907-garren urtean
EUSEBIO LOPEZ-EN echean.

1850

1850

1850

M-11286
R-5452
A.T.V.
J826

DOTRIÑA LABURRA

AITA SANTU AMARGARREN PIO-C
ERROMA-LURRETACO ELIZ-BARRUTIAI,
BEECO MALLACOENTZAT AGUINDUTACO

CRISTAU DOTRIÑAREN
LENENGO ZATIA.

Vitori-co Gotzai jaunaren baimendun

L. M-tar I-ec eguindaco
EUSCAL ITZULERA.

TOLOSAN—1907-garren urtean
EUSEBIO LOPEZ-EN echean.

Vitori-co Gotzai jaunac 1907-garren
urteco Epailaren 6-ean zintzoqui eus-
queratua, ta utsic batere gabe, zegoala
icusiric, ontzat eman zuan itzuler-au,
ta bere eguille Lopez Mendizabal-tar
Isaac-i arguitaratzeco baimena eman
zion.


~~~~~  
Eguillearena da.  
~~~~~

OARQUERA.

Liburu ontan arguitaratzen da Aita
Santuarena deritzayon *Dotriña laburra*,
ta onen aurretic ipiñi ditugu, arrec da-
carzquien bezela, *Urte guchico aurren-
tzat Lenengo Icasgayac.*

Pietro Respighi, gure Ordeco Nagusi Cardenal jaunari

Cardenal jauna:

Erlijiyoari dagoquiona gaztechoai lenbailen eracutsi bearrac jarri gaitu Dotriñen bat arguitaratzera, onequin gure sinismen santuco gauzic errazenac azaldu, eta edozeiñ cristauri zuzen bizitzeco bear dituen eguiac eracusteco. Argatic, Italico Eliz-barrutietan zebiltzan dotriñ guziac arretaz beguiraturic, oniritzi zaigu, aldatze chiqui batzuequin, Piemonte, Liguri, Lonbardi, Emili ta Toscana-co Gotzayac, orain urte batzuec ezqueroz arturic zeucaten. Erroma-co Eliz-barrutian bezela, Erroma-ri dagozquion lurretan, baicasteche, ta bai sendietan, dotriñ au erabilteza bear-bearrecoa izango da; eta uste guenducque beste elizetan ere berendu naico dutela, guztiac eresi duten bezela, Italian bederic, gai batera eldu gaitezen.

Uste gozo onequin, biotz-biotzetic, Apostoloen Bedeincaziyoa ematen dizugu.

Vaticano-tic 1905-eco Garagarrillaren 14-ean.

X-garren PIO AITAC.

Juan B. de Larreta

URTE GUCHICO AURRENZAT

Belan.

DOTRIÑAREN LENENGO ICASGAYAC

á Dª Asension Echeveste

LENENGO BURUA

Parroco de Loravilla

GURE FEDE SANTUCO EGUIRIC GARAYENAC

G.—*Gurutzearen señaleara eguizu.*

E.—Aitaren eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean. Alañen.

G.—*Latinez eguizu gurutzearen señaleara.*

E.—In nómine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

G.—*Gurutzearen señaleara nola eguiten dezu?*

E.—Onela: Gurutze santuaren † señaleara, gure † etsayetatic gorde gaitzazu gure † Jaun ta Jaincoa. Aitaren ta Semearen ta Espiritu Santuaren izenean. Alañen.

G.—*Norc eguin zaitu?*

E.—Jaincoac eguin nau.

G.—*Zertaraco eguin zaitu Jaincoac?*

E.—Bera ezagutu, maitatu ta serbi dezadan munduan naizen artean, eta Beraz beste munduan beti goza dezadan, eguin nau Jaincoac.

G.—*Nor da Jaincoa?*

E.—Jaincoa guzizco izate bat da, zeru-
lurren Eguille ta Jaun.

G.—*Jaincoa bacarra al da?*

E.—Bai, bacarra da Jaincoa.

G.—*Non dago Jaincoa?*

E.—Jaincoa zeruan, lurrean, eta toqui
guzietan dago.

G.—*Guzia icusten al du Jaincoac?*

E.—Bai, guzia icusten du Jaincoac,
baita gure adiquetac ere.

G.—*Jaincoa beti izan al da?*

E.—Jaincoa beti izan da, ta beti izango
da, beticoa da-ta.

G.—*Jaincoac bai-aldu gorputzic guc
bezela?*

E.—Jaincoac gorputzic eztu, espiritu
garbi-garbia da-ta.

G.—*Zenbat persona dira Jaincoagan?*

E.—Iru person, eguiz banacoac, dira
Jaincoagan.

G.—*Nola deritzate jaincozco iru per-
sonac?*

E.—Jaincozco iru personac Aita, Se-
mea ta Espiritu Santua deritzate.

G.—*Trinidadе guztiz santuco personac
beren artean berdiñac, edo berdiñezac ote
dira?*

E.—Trinidadе guztiz santuco personac
oso berdiñac dira, guztiac jaincozco izate
edo naturaleza bat dutelaco.

G.—*Jaincozco iru personetatic nor eguin zan guizon?*

E.—*Jaincozco iru personetatic bigarrera eguin zan guizon, au da, Semea.*

G.—*Jaincoaren Semea nola eguin zan guizon?*

E.—*Jaincoaren Semea guc bezelaco gorputz eta anima bat artuaz eguin zan guizon, Maria Birjiñaren sabel oso garbian Espiritu Santuaren lanez.*

G.—*Jaincoaren Seme guizon eguiña nola deritza?*

E.—*Jaincoaren Seme guizon eguiña Jesucristo deritza.*

G.—*Beraz Jesucristo nor da?*

E.—*Jesucristo, Jaincoaren Seme guizon eguiña da.*

G.—*Zergatic eguin zan guizon Jaincoaren Semea?*

E.—*Gu salbatzeagatic eguin zan guizon Jaincoaren Semea.*

G.—*Zer esan nai du gu salbatzeac?*

E.—*Gu salbatzeac esan nai du, pecatutic eta infernutic gu ascatuaz, zeruco gloria guc irabaztea.*

G.—*Zer atsegin dira zeruan?*

E.—*Zeruco atseguinac dira beti Jaincoa icusiaz, batere gaitzic gabe, ontasun guztia izatea.*

G.—*Nori ematen dio zerua Jaincoac?*

Jaincoac ematen die zerua saritzat, mundu ontan bera maitetzen ta serbitzen dutenai.

G.—*Zer sufritzen da infernuan?*

E.—Infernuan sufritzen da beti Jaincoa icusi gabe egon bearra, betico sua ta gaitz guzia, ontasunic batere gabe.

G.—*Zein dira infernura condenatuac?*

E.—Infernura condenatuac dira mundu ontan Jaincoa maitetu ta serbitu ez dutenac, eta pecatuaren damu gabe il ziranac.

G.—*Zer equin zuan Jesucristoc gu salbatzeagatic?*

E.—Jesucristo gurutzean il zan gu salbatzeagatic.

G.—*Ill ezqueroz piztu al zan Jesucristo?*

E.—Jesucristo ill ezqueroztic irugarren egunean piztu zan gloritsu ta garaile, berriz ez iltzeco.

BIGARREN BURUA

CRISTAU DOTRIÑAREN ZATIRIC GARAYENAC

G.—*Zein dira cristau dotriñaren zatiric garayenac?*

E.—Cristau dotriñaren zatiric garayenac lau dira: Credo, Pater nosterra, Mandamentuac, eta Sacramentuac.

G.—*Credo esazu.*

E.—1.º Sinisten det Jainco Aita guzialdun zeru ta lurraren Eguilleagan; 2.ª eta bere Seme bacar, Jesucristo gure Jaunagan; 3.ª Au sortu zan Espiritu Santuaren bidez, eta jayo zan Maria Birjiñagandic; 4.ª Poncio Pilatosen mendean padezitu zuan; gurutziltzatua, illa ta obiratua izan zan; 5.ª infernuetara jechi zan; irugarren egunean piztu zan illen artetic; 6.^a zerura igo zan, eta eseriric dago Jainco guzialdunaren escuitic; 7.^a andic etorrico da bizi ta illac juzgatzera; 8.^a sinisten det Espiritu Santuagan; 9.^a Eliz catolico doitsua; Santuen alcartasuna; 10.^a pecatuen barcaziyoa; 11.^a araguiaren berpiztea; 12.º betico bizitza. Alašen.

G.—*Pater nosterra eusqueraz esazu.*

E.—Zeruetan zauden gure Aita,

- 1.º Santificatua izan bedi zure izena.
- 2.^a Betorquigu zure erreinoa.
- 3.^a Zure naya zeruan bezela lurrean eguin bedi.
- 4.^a Eguneroco gure oguia gaur iguzu;
- 5.^a Eta barca zaizquigutzu gure zorrac, guc gueren zordunai barcatzen diegun bezela;
- 6.^a Eta ez gaitzazula tentaziyoan erortzen utzi;
- 7.^a Baizic ascatu gaitzazu gaitzetic. Alašen.

G.—*Latinez Pater nosterra esazu.*

E.—Pater noster, qui es in cœlis,

1. Sanctificetur nomen túum.

2. Advéniat regnum túum.

3. Fiat voluntas túa, sicut in cœlo et in terra.

4. Panem nostrum quotidianum da nobis hódie;

5. Et dimitte nobis débita nostra, sicut et nos dimittimus debitóribus nostris;

6. Et ne nos inducas in tentationem;

7. Sed libera nos a malo. Amen.

G.—*Pater nosterraz gañera ez al degu beste otoitzic?*

E.—Pater nosterraz gañera badegu oraindic AGUR MARIA, ta onequin agurtzen degu eta escatzen diogu Birjiña guziz santuari.

G.—*Esazu eusqueraz AGUR MARIA.*

E.—Agur, Maria, graziz betea: Jauna zurequin da, bedeincatua zera andrien artean, eta bedeincatua zure sabeleco frutu Jesus. Maria Santua, Jaincoaren ama, gu peccatarioegatic otoitz eguizu orain ta gure erio aldian. Alašen.

C.—*Latinez AGUR MARIA esazu.*

E.—Ave, Maria, grátia plena, Dóminus tecum. Benedicta tu in muliéribus et benedictus fructus ventris túi, Iesus. Sancta María, Mater Dei, ora pro nobis peccató-

ribus, nunc et in hora mortis nostræ.
Amen.

G.—*Esaten al degu otoitzen bat Trinidadede guztiz Santuaren alabantzan?*

E.—Trinidadede guztiz Santuaren alabantzan GLORIA esaten degu.

G.—*Esazu GLORIA eusqueraz.*

E.—Gloria izan beza Aitac, eta Se-meac, eta Espiritu Santuac asieran zuten bezela, orain ta euntien euntietan. Alaſen.

G.—*Esazu gloria latinez.*

E.—Glória Patri et Filio et Spíritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

G.—*Zenbat eta zein dira Jaincoaren aguinduac?*

E.—Jaincoaren aguinduac amar dira:
Ni naiz zure jabe Jaincoa:

1.º Nere aurrean beste Jaincoric izango ez dezu.

2.ª Nere izena alperric aitatuco ez dezu.

3.ª Jai eguna santificatzeaz oroi zaite.

4.ª Aita eta ama onratu itzazu.

5.ª Iñor ilco ez dezu.

6.ª Araguizco pecatuz ez loitu.

7.ª Ez ostu.

8.ª Guezurrezco testimonioric ez jaso.

9.ª Besteren emazteric ez nai izan.

10.ª Besteren gauzen cutiziric ez izan.

G.—*Zenbat eta zein dira Elizaren aguinduac?*

E.—Elizaren aguinduac bost dira:

Lenengoa, Igande ta jai oso guztietan meza entzutea;

Bigarrena, Garizuman, lau aldietan, eta bijili aguinduetan barau eguitea: egun debeatuetan araguiric ez jatea;

Irugarrena, guchienez urtean bein confesatzea ta Pazco loratuan, edo Piztecoan bacoitzac bere Parroquian comulgatzea;

Laugarrena, Elizari zor zaizcan amarrnac, oi dan bezela, ordaintzea;

Bosgarrena, Eztayic estalmen ospatzuz ez eguitea, Elizac eragotziric dauzcan aldietan, au da, Abenduaren aurreneco igandetic Erregueetaraño, ta Garizumaren lenengo egunetic Pazcoco zortzigarren eguneraño.

G.—*Zenbat, eta zein dira Sacramentuac?*

E.—Sacramentuac zazpi dira: Batayoa, Confirmaziyoa, Comuniyoa, Penitentzia, azquen Igortzitzea, apaizen Ordentzea, ta Ezcontza.

G.—*Norc ipiñi zituen Sacramentu oyec?*

E.—Jesucristo gure Jaunac ipiñi zituen Sacramentu oyec.

IRUGARREN BURUA

FEDE, ESPERANTZ, CARIDADE TA CONTRIZIOZCO EGUINTZAC.

G.—*Fedezco eguintz bat esazu.*

E.—Sinisten det Jaincozco iru persona berdin ta berezi Aita, Seme ta Espiritu Santu deritzatenetan Jainco bacar bat dala, egui-utsic-eziña dan Jaincoac berac Eliz santu catolicoari, ta onen bidez guri ere ala aguertu digulaco; sinisten det Jaincoaren Semea guizon eguin zala Espiritu Santuaren lanez Maria Birjiñ guziz garbiaren sabelean araguaia ta guiz-animarta artuaz; Au gugatic gurutze batean il zala; pizturic, zeruetara igo zala, eta andic etorrico dala munduaren azquenean bizi ta il guziac juzgatzera, onai betico gloria ta gaiztoai betico infernua emateco. Sinisten det gañera beragatic Eliz santuac sinisten ta eracusten duan guzia.

G.—*Esperantzazco eguintz bat esazu.*

E.—Nere Jauna, zu guzialduna ta guztiz on ta erruquitsua zeralaco, uste det Jesucristo gure salbalearen neque ta eriozco irabaziengatic betico bizitza eman-go didazula, zerorrec, zeran bezin guziz zintzoa izanic, cristau on baten eguintzac

dituanari, ala aguir du diozulaco, nic zure graziz lagunduric eguitea asmo dedan bezala.

G.—*Caridadezco eguintz bat esazu.*

E.—Nere Jauna, biotz guziz eta gauza guziaz gañ maite zaitut guzizco ona ta chit osoa zeralaco, ta nayago det guzia galdu zu ofenditu baño, ta zureganaco naitasunagatic maite ditut gañera, ta maite nai ditut, nere burua bezela, nere urcoac.

G.—*Contriziozco eguintz bat esazu.*

E.—Damu det, nere Jauna, ta atsecabe det biotz guztiz, zu ofenditu izana, zu azquen-gabeco ontasuna zeralaco, ta guziaz gain maite zaitudalaco; ta zure graziz aurrera pecaturic ez éguin, ta batez ere pecaturaco era errazac uzteco, asmoa artzen det.

G.—*Atriziozco ta contriziozco eguintz bat esazu.*

E.—Damu det, nere Jauna, ta atsecabe det biotz guziz Zu nic ofenditua, damu det infernua merezi ta zerua galdu nualaco; baña gueigo damu det, pecatu eguiñaz, nere Jainco, zu beziñ on ta aundia, ofenditu dedalaco. Zu ofenditu baño il nayago nuque, ta gueigo pecaturic ez eguiteco ta artaraco peligrozco bide guziac uzteco asmo sendoa artzen det.

G.—*Zer beste otoitzez agur eguiten ta deitzen diogu Birjiña guziz santuari?*

E.—Agur eguiten ta ceitzen diogu Birjiña guziz santuari *Salve Regina* requin.

G.—*Esazu Salvea eusqueraz.*

E.—Agur, Erreguiña, erruquizco Ama, bizitz, gozotasun eta gure esperantza. Agur, zuri deyez gaude Ebaren ume besterrituac. Zuganonz gaude antsiz, ta negarrez malcozco ibar ontan. Ea bada, gure Bitartecoa, zure begui cupicórrac guganonz itzuli itzazu. Eta besterri onen ondoren Jesus, zure sabeleco emaitz oneresia eracutsi zaiguzu. Erruquitsua! biotz biguña! Maria Birjin gozoa, erregutu zazu gure alde, Jaincoaren Amadoitsua, Cristoren aguinduen diña eguin gaitean. Alañen.

G.—*Salvea latinez esazu.*

E.—*Salve, Regina, Mater misericordiæ, vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus exules filii Hevæ. Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes óculos ad nos converte. Et Iesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exilium ostende. O clemens, o pía, o dulcis Virgo María!*

G.—*Nola agur eguiten ta deitzen diogu Aingueru gure zayari?*

E.—Agur eguiten ta deitzen diogu Aingueru gure zayari *Angele Dei-requin.*

G.—ANGELE DEI *eusqueraz esazu.*

E.—Jaunaren Ainguerua,
Berac nere erruquiz,
Graziz, mesede aundiz
Ni zaitzeco autua:
Goi-goyetaco arguiz
Beti argui zadazu,
Bide gaizto guzitic
Ondo zaindu nazazu,
Egun batez ez nadiñ
Infernuan ondatu.

Alašen.

G.—ANGELE DEI *latiñez esazu.*

E.—Angele Dei, qui custos es mei, me tibi commissum pietate superna, illumina, custodi, rege et gubernas. Amen.

G.—*Zer beste otoitz eguin oi dira cristaben artean?*

E.—Cristaben artean eguin oi diran beste otoitzac dira: *Confiteor, Angelus,* eta *Requiem æternam* illen alde.

G.—*Esazu eusqueraz Confiteor.*

E.—Ni peccataria confesatzen naitzayo Jainco guztiz aldunari, Maria Santu beti Birjiñari, Miguel aingueru santuari, Juan Bataile santuari, Pedro ta Paulo apostolo

santuai, santu guztiyai, eta zuri, Ait espi-
rituala, pecatu eguin detala adiquetaz,
itzez ta eguitez, nere culpaz, nere culpaz,
nere culpa chit andiz Argatic erregu-
tzen diot Maria Santu beti Birjiñari,
Miguel aingueru santuari, Juan Ba-
taile santuari, Pedro ta Paulo apostolo
santuai, santu guztiyai, eta zuri, Ait es-
pirituala, otoi deguiozutela nitzaz Jainco
gure Jaunari. Alasen.

G.—*Esazu CONFITEOR latinez.*

E.—Confiteor Deo omnipotenti, beatæ
Mariæ semper Virgini, beato Michaeli
Archángelo, beato Joanni Baptistæ, sanc-
tis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus
Sanctis et tibi, Pater, quia peccavi nimis
cogitatione, verbo et ópere; mea culpa,
mea culpa, mea máxima culpa. Ideo pre-
cor beatam Mariam semper Virginem,
beatum Michaelem Archángelum, bea-
tum Joannem Baptistam, sanctos Após-
tolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos
et te, Pater, orare pro me ad Dóminum
Deum nostrum.

G.—*Esazu ANGELUS DÓMINI eusqueraz.*

E.—*V. Jaunaren Aingueruac Mariari
berria ecarri zion.*

R. Eta onen sabelean Espiritu Santua-
ren lanez Jaincoaren Semea sortu zan.
Agur Maria... Maria santua.

V. Ara emen Jaunaren mirabea.

R. Eguin bedi nigan zuc diozuna.

Agur Maria... Maria santua.

V. Jaunaren Semea guizon eguin zan.

R. Eta gure artean bizi izan zan. *Agur Maria... Maria santua.*

G.—*Esazu ANGELUS DOMINI latiñez.*

E.—V. Angelus Dómini nuntiavit Mariæ.

R. Et concepit de Spiritu Sancto. *Ave María, etc.*

V. Ecce ancilla Dómini.

R. Fiat mihi secundum verbum tuum. *Ave María, etc.*

V. Et Verbum caro factum est.

R. Et habitavit in nobis. *Ave María, etc.*

V. Ora pro nobis sancta Dei génitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Gratiam túam quæsumus, Dómine, méntibus nostris infunde, ut qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognóvimus, per passionem ejus et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Christum Dóminum nostrum. R Amen.

G.—*Noiz otoitz eguin bear da ANGELUS DÓMINI-requin?*

E.— ANGELUS DÓMINI requin otoiz eguin bear da goizean, eguerdian ta illunabarrean, artaraco ezquillac deitzen digutenean.

G.— *Garbitoquico anima bedeincatuen alde* REQUIEM ÆTERNAM *eusqueraz esazu.*

E.— Jauna emayezu betico atsedena, ta betico arguiac argui deguiela. Paquean atseden bezate. Alašen.

G.— REQUIEM ÆTERNAM *latiñez esazu.*

E.— Requiem æternam dona eis, Dómine; et lux perpétua luceat eis. Requiescant in pace. Amen.

G.— *Zer beste otoitzic eguiten da garbitoquico animen alde?*

E.— Garbitoquico animen alde otoitz eguiten da ere DE PROFUNDIS eguin.

G.— DE PROFUNDIS *esazu.*

E.— De profundis clamavi ad te, Dómine: Dómine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observáveris, Dómine: Dómine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et propter legem túam sustinui te, Dómine.

Sustinuit ánima mea in verbo eius: et sperávit ánima mea in Dómino.

A custodia matutina usque ad noctem, speret Israel in Dómino.

Quia apud Dóminum misericordia: et
copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel, ex ómnibus ini-
quitátibus eius.

Réquiem æternan, dona eis, Dómine.
Et lux perpétua luceat eis.

DOTRIÑA LABURRA

LENENGO ZATIA

FEDECO EGUIRIC GARAYENAC.

LENENGO BURUA

GURUTZE SANTUAREN SEÑALEA.

G.—*Cristau al zera?*

E.—Bai, Jaincoaren graziz cristau naiz.

G.—*Cristau izateac zer esan nai du?*

E.—Cristau izateac esan nai du Jesu-cristoren fede ta leguea artzea.

G.—*Nola eguiten da cristau?*

E.—Batayo santuaren bidez eguiten da cristau.

G.—*Cristau-señalea zer da?*

E.—Cristau-señalea gurutze santuaren señaleara da.

G.—*Zenbat eratara eguiten du cristabac señaleara?*

E.—Bi eratara eguiten du cristabac señaleara.

G.—*Zein dira?*

E.—Ziñatzea ta santiguatzea.

G.—*Nola ziñatzen zera?*

E.—Ziñatzen naiz escuico aurrenengo beatzez iru gurutze eguiñaz: becoquian lenengoa, aboan bigarrena, ta bularretan irugarrena, gure Jabe Jaincoarequin itzeguiñaz.

G.—*Zertaraco ziñatzen zera becoquian?*

E.—Becoquian ziñatzen naiz, gogo gaiztoetatic Jaincoac gorde nazan.

G.—*Zertaraco aboan?*

E.—Aboan ziñatzen naiz, itz gaiztoetatic Jaincoac gorde nazan.

G.—*Zertaraco bularretan?*

G.—Bularretan ziñatzen naiz eguite ta asmo gaiztoetatic Jaincoac gorde nazan.

G.—*Nola eguiten dezu gurutzearen señaleara?*

E.—Gurutzearen señaleara eguiten det escuico escua becoquira eramanic *Aitaren* esanaz, guero bularretara *Semearen* esanaz, andic ezquer ta escuico sorbaldetara *Espiritu Santuaren izenean* esanaz; eta azquenean. *Alassen.*

G.—*Gurutzearen señaleara zergatic da cristau-señaleara?*

E.—Gurutzearen señaleara cristau-señaleara da cristau gueranoc fedegabiengandic bereizten gaitualaco.

G.—*Zer adirazten du gurutzearen se-
ñaleac?*

E.—Gurutzearen señalear gure fede santuco misterioric garayenac adirazten ditu.

G.—*Zein dira gure fede santuco misterioric garayenac?*

E.—Gure fede santuco misterioric garayenac dira bi: lenengoa, Jaincoaren batasun ta irutasuna; bigarrena, Jesucristo gure Jaunaren araguitze, pasio ta eriotza.

G.—*Zer esan nai du Jaincoaren batasunac?*

E.—Jaincoaren batasunac esan nai du Jainco bazar bat dala.

G.—*Zer esan nai du Jaincoaren Trinidadear?*

E.—Jaincoaren Trinidadear esan nai du Jaincoarengan iru persona berdin ta bereziac dirala: Aita, Semea, ta Espiritu Santua deritzatenac.

G.—*Adirazten al degu gurutze santuaren señalear Jaincoaren batasun ta Trinidadeco misterioa?*

E.—Gurutzearen señalear adirazten degu Jaincoaren batasun ta Trinidadeco misterioa; bada, *izenean* esanaz, Jainco bazar bat dala diogu; eta *Aitare* ta *Semearen* ta *Espiritu Santuaren* diogunean, Jainco batean iru persona eguiz

banacoac dirala aguertzen degu.

G.—*Zer esan nai du Jesucristo gure Jaunaren araguitze, pasio ta eriotzac?*

E.—Jesucristo gure Jaunaren araguitze, pasio ta eriotzac esan nai du Jaincoaren Semea guizon eguin zala, padezitu zuala ta gurutze batean gu salbatzeagatic il zala.

G.—*Gurutzearen señalez nola aguertzen degu Jesucristo gure Jaunaren araguitze, pasio ta eriozco misteriyoa?*

E.—Jesucristoren araguitze, pasio ta eriozco misteriyoa aguertzen degu gurutzearen señalez, onec gogora dacarqui-gulaco Jaincoaren Seme guizon eguiñac padezitu ta gurutze batean il zala.

G.—*On al da gurutzearen señalea maiz eguitea?*

E.—Gurutzearen señalea maiz eguitea chit on da, orrec fedea berotzeco, tentuac ayentzeco, ta Jaincoagandic esker asco iristeco indarra dualaco.

G.—*Noiz litzaque on gurutzearen señalea eguitea?*

E.—Gurutzearen señalea eguitea on litzaque: goizean oyetic jequitzean, gabaz lotaracoan eta gañera jate-edanen asieran; elizan sartze ta ateratzecoan; eta batez ere otoitzaren aurretic.

BIGARREN BURUA.

JAINCOAREN BATASUN TA TRINIDADEA.

G.—*Iristen al dezu Jaincoaren iru person eguiz bereziyac Jainco bacar bat nola diran?*

E.—Ezin irichi guentzaquean misterio bat da au, Jaincoa azqueniegabea ta iricheziña dalaco; baña sinistu bear degua misteriyoa da, Jaincoac aguertu baitigu.

G.—*Nola deritza misterio oni?*

E.—Trinidade guztiz santuaren misteriyoa deritza.

G.—*Zer aditzen dezu TRINIDADE GUZTIZ SANTUAZ?*

E.—TRINIDADE GUZTIZ SANTUAZ aditzen det Jainco bat bacarra iru person eguizqui berezietan: Aita, Semea, ta Espiritu Santua. ✓

G.—*Zer esan nai du iru person eguizqui bereziac izateac?*

E.—Esan nai du person bat ez dala bestea, edota, Aita ez dala Semea, Semea ez dala Espiritu Santua, ta Espiritu Santua ez dala Aita, ta ez ere Semea.

G.—*Trinidade guztiz santuco lenengo persona nor da?*

E.—Trinidade guztiz santuaren lenengo persona Aita da.

G.—*Nor da Trinidade guztiz santuaren bigarren persona?*

E.—Trinidade guztiz santuaren bigarren persona Semea da.

G.—*Nor da Trinidade guztiz santuaren irugarren persona?*

E.—Trinidade guztiz santuaren irugarren persona Espiritu Santua da.

G.—*Zergatic da Aita, Trinidade guztiz santuaren lenengo persona?*

E.—Aita Trinidade guztiz santuaren lenengo persona da, beste personengandic ez datorrelaco, ta beste bi personen asiera dalaco.

G.—*Semea zergatic da Trinidade guztiz santuaren bigarren persona?*

E.—Semea Trinidade guztiz santuaren bigarren persona da, Aitarengandic sortua dalaco.

G.—*Espiritu Santua zergatic da Trinidade guztiz santuaren irugarren persona?*

E.—Espiritu Santua Trinidade guztiz santuaren irugarren persona da, Aita ta Semeagandic datorrelaco.

G.—*Aita Jainco al da?*

E.—Bai, Aita Jainco da.

G.—*Semea, Jainco al da?*

E.—Bai, Semea Jainco da.

G.—*Espiritu Santua Jainco al da?*

E.—Bai, Espiritu Santua Jainco da.

G.—*Beraz persona bacoitza Jainco bada, iru persona ta iru Jainco izango ote dira?*

E.—Trinidade guztiz santuco iru personac ez dira iru Jainco, baizic Jainco bat.

G.—*Trinidade guztiz santuaren iru personac zergatic dira Jainco bacar bat?*

E.—Trinidade guztiz santuaren iru personac Jainco bacar bat dira, persona bacoitzac jaincozco izate bacar berbera dualaco.

G.—*Iru persona oyetatic zein da aundien, altsuen ta jaquintsuena?*

E.—Jaincozco iru personac irurac berdiñac dira: jaincozco izate berbera, almen berbera, jaquinduri berbera, ta ontasun berbera dutelaco.

G.—*Ez ote zan Aita, Seme ta Espiritu Santua baño lenagocoa?*

E.—Aita ez zan Seme ta Espiritu Santua baño lenagocoa, bada jaincozco iru personac berdin·berdin beticoac dira.

IRUGARREN BURUA.

JAINCO-SEMEAREN ARAGUITZEAZ.

G.—*Zer esan nai du ARAGUITZEAC?*

E.—ARAGUITZEAC esan nai du Trinitade guztiz santuaren bigarren persona, edota Jaincoaren Semea, guizon eguin zala.

G.—*Nola eguin zan guizon Jaincoaren Semea?*

E.—Jaincoaren Semea guizon eguin zan guc degun bezelaco gorputz eta anima bat Maria Birjiñaren sabel garbian Espiritu Santuaren lanez artuaz.

G.—*Ta Jaincoaren Semeac, guizon eguiñaz, Jaincoaren izatea utzi al zuan?*

E.—Jaincoaren Semeac guizon eguin zanean, Jaincoaren izateric etzuan utzi, baizic Jainco guelditzen zalaric asi zan eguizco guizon ere izaten.

G.—*Nola deritza Jaincoaren Seme guizon eguiñari?*

E.—Jaincoaren Seme guizon eguiñari Jesucristo deritza.

G.—*Beti izan al da Jesucristo?*

E.—Jesucristo, Jainco danez, beti izan da; guizon bezela, araguitzeco unean asi zan izaten.

G.—*Nor da Jesucristoren Aita?*

E.—Jesucristoren Aita, Betico Aita baccaric da; bada, Jainco danez, Trinitade guztiz santuco lenengo personagandic sortutaco Jaincoaren Semea berbera, izan zan sortua, guizon bezela, Espiritu Santuaren lanez Maria Birjiñaren sabel garbian.

G.—*Zergatic eguin zan guizon Jaincoaren Semea?*

E.—Gu salbatzeagatic eguin zan guizon Jaincoaren Semea.

G.—*Ta ezin salbatu al ote guiñan guerenez, Jaincoaren Semea guizon eguin ez balitz?*

E.—Jaincoaren Semea guizon eguin ez balitz, guerenez ezin salbatuco guiñan; Adan gure lenengo aitaren pecatuagatic diabruaren mendean ta zerutic betico besterritubac baitgueunden.

G.—*Zer izan zan Adanen pecatua?*

E.—Arroquerizco ta desobedientzi larrizco pecatua izan zan Adanen pecatua.

G.—*Zer calte etorri zitzaizquigun Adanen pecatutic?*

E.—Jaunaren grazia galtzea, jaquiñeza, gaitzeraco griña, eriotza, ta beste galer asco etorri zitzaizquigun Adanen pecatutic.

G.—*Non jayo zan Jesucristo?*

E.—Belengo estalpe batean jayo zan

Jesucristo, ta gabel batean ipiñia izan zan.

G.—*Zergatic nai izan zuen Jesucristoc ain beartsu jayo?*

E.—Jesucristoc nai izan zuan jayo ain beartsu, guri mundu ontaco aberas-tasun, onore ta atseguñetan gure zo-riona jarri bear ez guenduala eracustea-gatic.

G.—*Zer equin zuan Jesucristoc mun-du ontan bizi zan artean?*

E.—Mundu ontan bizi zan artean Jesu-cristoc eracutsi zuan zeruco bidea itzez ta lanez, bere dotriña milagroacquiñ sendotuaz.

G.—*Zer besteric equin zuan Jesucris-toc gu salbatzeagatic?*

E.—Jesucristoc gu salbatzeagatic pa-dezitu eta gurutzean il zan.

G.—*Jesucristo Jainco danez, edo gui-izon danez, il zan?*

E.—Jesucristo guizon danez il zan, bada Jainco danez etzezaquean padezi-tu, ill ere ez.

G.—*Jesucristo il ezqueroz zer guerta-tu zan bere gorputzaz?*

E.—Jesucristo il ezqueroz bere gor-putza obiratua izan zan.

G.—*Ta Jesucristoren anima nora joan zan, Bera il ezqueroz?*

E.— Jesucristoren anima, Bera il ezqueroz, linbora joan zan, guraso santuen animac, edota Bera baño len ildaco santuen animac, ateratzera.

G.— *Zenbat egunetan egon zan obian Jesucristoren gorputz chit santua?*

E.— Jesucristoren gorputz chit santua iru egunean egon zan obian, ayec osoac izan ez baziran ere: ostiralaren zati batean, larunbat guzian, eta igandearen egun senti arte: orduan piztu zan gloritsu ta garaile, gueigo ez iltzeco.

G.— *Zer adirazi nai du piztu zala esateac?*

E.— Piztu zala esateac adirazi nai du Jesucristoren anima berriro gorputzarequin batu zala.

G.— *Zenbat egun igaro zituan Jesucristoc mundu ontan piztu ezqueroztic?*

E.— Piztu ezqueroztic, Jesucristoc berroguei egun igaro zituan mundu ontan, fedean bere icasleac sendotzeco.

G.— *Nora joan zan Jesucristo berroguei egun oyen buruan?*

E.— Berroguei egun oyen ondoren Jesucristo zerura igo zan, Aita guzialtsuaren escui aldean jartzera.

G.— *Jesucristoc bidaldu al zion bere Elizari Espiritu Santua?*

E.— Jesucristoc bidaldu zion bere Eli-

zari Espiritu Santua Pentecostes egu-
nean, Bera zerura igo zanetic amar egu-
nera.

G.—*Zeruan bacarric al dago orain
Jesucristo?*

E.—Jesucristo, Jainco danez, toqui
guzietan ta, guizon danez, zeruan eta al-
dareco Sacramentu guztiz santuan dago.

LAUGARREN BURUA.

MUNDUAREN AZQUENECO JESUCRISTOREN
ETORRERAZ, TA BACOITZAREN TA
GUZIEN JUIZIYOAZ.

G.—*Aguertuco al da berriz Jesucristo
mundu ontara?*

E.—Jesucristo aguertuco da mundu
ontara bere azquenean, bizi ta illac,
edota on eta gaiztoac, juzgatzera.

G.—*Zertzaz juzgatuco gaitu Jesucris-
toc?*

E.—Jesucristoc juzgatuco gaitu eguin
degun on ta gaitz guziaz.

G.—*Eta eriotzaren ondoren zer guer-
tatuco da gure animaz?*

E.—Eriotzaren ondoren gure anima
berealañe Jesucristogana joango da, bere
eguintzen contua ematera.

G.—*Beraz bi juizio izango ote dira?*

E.—Alaſen izango dira: bat bacoitzarentzat, il eta bereala; bestea guzientzat, munduaren azquenean.

G.—*Zer guertatuko zayo animari bacoitzaren juiziyoa igarota?*

E.—Bacoitzaren juiziyoa igarota, anima zerura joango da, Jaincoaren grazian ta zorric gabe badago; infernura, pecatu larrian balego; ta Jaincoaren grazian egon arren, jaincozco zuzentasunari zerbait zor badio, zeruan sartu baño len Garbitoquira dijoa.

G.—*Garbitoquia zer da?*

E.—Garbitoquia da animen garbitegui bat, eta ara dijoaz, pecatu larriric gabe il arren, oraindic Jaincoaren zuzentasunari beren zorra oso ordaindu ez diotenac.

G.—*Arindu al guintzaque guc zerbait-ean Garbitoquico animen nequeac?*

E.—Bai, arindu guintzaque Garbitoquico animen nequeac otoitzez, indulgenziz, limosnaz ta beste eguintz on ascoz, bañan Meza santuaz batez ere.

G.—*Ez al da gueigo piztuko gure gorputza?*

E.—Gure gorputza piztuko da guzien juizioco egunean, ta onen ondoren zerura edo infernura joango da guizona

anima ta gorputzez, lan on edo gaiztoen neurriz.

G.—*Eguia ote da infernuric badala?*

E.—Bai, eguia da, fedea eracusten digu-ta.

G.—*Noiz arte egongo dira gaiztoac infernuan?*

E.—Betiraunde guzian egongo dira gaiztoac infernuan.

G.—*Pecatu larri bategatic ere merezi al dileque infernua?*

E.—Bai, infernua merezitzen da pecatu larri bacar batequin ere.

G.—*Noiz arte egongo dira onac zeruan?*

E.—Betiraunde guzian egongo dira onac zeruan.

G.—*Guizon guzioc zeruraco eguiñac ote guera?*

E.—Bai, guizon guzioc zeruraco eguiñac guera.

G.—*Zergatic ez goaz bada guzioc zerura?*

E.—Guzioc ez goaz zerura, zerura joateco eguin bear guenduqueana guzioc eguiten ez degulaco.

G.—*Zer eguin bear da bada zerura joateco?*

E.—Zerura joateco Jesucristogan sinistu, eta Jainco ta Elizaren aginduen neurriz bizi bear da.

BOSGARREN BURUA.

ELIZ SANTU CATOLICOAZ, PECATUEN
BARCAZIOAZ, TA SANTUEN ALCARTASUNAZ.

G.—*Zer da Eliz santu catolicoa?*

E.—Eliz santu catolicoa da bataituric gauden guzien bazcuna, Jesucristo gure Jaunaren fedea aitortuaz, Sacramentu berdiñac artuaz, eta Erromaco Apaiz nagusia Jesucristoc lurrean utzitaco ordecoztat ezagutuaz.

G.—*Norc ipiñi du Eliza?*

E.—Eliza ipiñi du Jesucristo gure jaunac.

G.—*Zertaraco ipiñi du Eliza Jesucristoc?*

E.—Jesucristoc ipiñi du Eliza, guizacume guzioc an betico bizia iristeco bide egoquiac arqui ditzagun.

G.—*Zein dira betico bizia iristeco Elizan arkitzen ditugun bideric garayenac?*

E.—Betico bizia iristeco Elizan arkitzen ditugun bideric garayenac dira: eguizco fedea, Sacramentuen bidez grazia, pecatuen barcatzea ta Santuen alcartasuna.

G.—*Zer esan nai du pecatuen barcatzeac?*

E.—Pecatuen barçatzeac esan nai du Jesucristoc Elizari eman diola pecatu guziac barcatzeco almena, ontaraco utzi dizcan Sacramentuen bidez.

G — *Zer da Santuen alcartasuna?*

E.—Santuen alcartasuna da cristau fedun guziac bestien otoitz, ta Elizan eguiten diran langai on guzietan zerbait izatea.

BIGARREN ZATIA

Otoitzaz.

BURU BACARRA.

G.—*Otoitza zer da?*

E.—Otoitza da gure adimen ta biotza Jaincoa adoratzeco, ta berari esquerrac emanaz bear degun guzia escatzeco, Argana jasotzea.

G.—*Gauza bearra al da otoitz eguitea?*

E.—Bai, otoitz eguitea, ta maiz eguitea, bearra da, Jaincoac ala aguintzen dualaco; eta lurreco ta betiraco gure onac ala escatzen duelaco.

G.—*Zenbat eratacoa da otoitza?*

E.—Otoitza bi eratacoa da: buruzcoa ta itzezcoa.

G.—*Zer da buruzco otoitza?*

E.—Buruzco otoitza adimen utsez, edo barrengo pensamentu ta gogoz, eguiten degun ura da, ta meditaziyoa deritza.

G.—*Zer da itzezco otoitza?*

E.—Itzezco otoitza itzaquin eguiten dan ura da, baña itzai adimenaren arre-

tae eta biolzaren gogo beroac lagunduaz: otoitz oni erregua deritza.

G.—*Zere laguntzen gaitu otoitz ondo eguiten?*

E.—Otoitz ondo eguiten laguntzen gaitu, Jaincoaren aurrean gaudela, ta bere erruqui ta laguntzaren bear guerala, gogoratzeac; gorputzez ondo eratuac, Jaincoaren guzizco aunditasunaren aurrea mesede billa datorrenari dagoquion bezela.

G.—*Uste al guentzaque escatzera goazen grazia iristea?*

E.—Uste guentzaque, ta uste bear guenduque, escatzen degun grazia iristea gure animaco betico osasunaren caltegarri ez dan guzian.

G.—*Zergatic uste bear guenduque Jaunac entzungo duala gure otoitza?*

E.—Uste bear guenduque Jaunac entzungo duala gure otoitza, Berac ala aguindu digulaco; ta guziz altsu, erruquitsu ta aguindutaco gauzetan oso zintzoa dalaco.

G.—*Zertan eduqui bear guenduque gure uste au?*

E.—Gure uste au eduqui bear guenduque Jesucristoren guzizco irabazietan, bada oyetatic artzen dute indarra gure lan onac, eta orregatichec zuzendu bear

guiñizcaque Jaincoari gure otoitzac bere Semearen izenean.

G.—*Aozco otoitzetan garayena zeinda?*

E.—Otoitzic garayena Jesucristo berberac eraçutsi digun ura da: *Pater Nosterra.*

G.—*Zer dacar PATER NOSTERRAC?*

E.—PATER NOSTERRAC dacar Jaincoarengandic uste guentzaquegun ta berari escatu bear guiñitzayoquean guztia.

G.—*Zenbat escatze ditu PATER NOSTERRAC?*

E.—PATER NOSTERRAC ditu zazpi escatze: aurreneco labetan escatzen da on deguna, eta azqueneco iruetan ascatu gaitzala gaitzetic Jaincoac.

G.—*Zein dira Jaunari aurreneco lau escatzeetan escatzen dizcagun onac?*

E.—Aurreneco lau escatzeetan escatzen degu Jaunaren izena santificatua, edo mundu guzian ezagutu ta onratua izan dedilla; datorquigula bere erreinoa, berac ipiñi zuan Eliza zabaldu ta gloriatuaz; bere nai chit santua beti ta guzian eguin dedilla; eta animaco ta gorputzeco janaria demaigula.

G.—*Zein dira beretatic ascatzea escatzen diogun gaitzac?*

E.—Beretatic ascatzea escatzen diogun

gaitzac dira pecatuac, tentuac eta anima-
ren osasunean calte eguiten diguten gri-
ña ta beste argalqueri guziac.

G.—*Zer beste otoitz eguin oi degu PA-
TER NOSTERRAZ gañera?*

E.—PATER NOSTERRAZ gañera AGUR
MARIA esan oi degu, onen bidez Birjiña
Guziz Santuagana beguiratuaz.

G.—*Zergatic PATER NOSTERRAREN on-
doren beste edozein otoitz baño len esaten
degu AGUR MARIA?*

E.—PATER NOSTERRAREN ondoren
esaten degu AGUR MARIA, Birjiña Guziz
Santua Jesucristoren aurrean gure bitar-
tecoric altsuena dalaco.

G.—*On eta onguiña al da Santuac bi-
tartecotzal gure alde billatzea?*

E.—Guziz onguiña da Santuen bitar-
tecotasuna gure alde billatzea, oyen erre-
gua Jaincoac oso ondo artu izan oi dua-
laco.

G.—*Izenta zadazu otoitz-sortic onena?*

E.—Otoitz sortic onena Errosario san-
tua da, onec PATER NOSTER eta AGUR
MARIAREN otoitzac eta gure erlijioa mis-
terioric garayenen gogorapena dacz-
queilaco.

G.—*Zenbat dira Errosariyoaren mis-
teriyoac?*

E.—Errosariyoaren misteriyoac ama-

bost dira: bost atseguintsuac, bost doloretzuac eta bost gloritsuac.

G.—*Zein dira misterio atseguintsuac?*

E.—Misterio atseguintsuac dira: 1.º Aingueruaren gaztigua; 2.º Maria guztiz Santuac Isabel Santuari eguin zion icusaldia; 3.º Jesucristoren jayotza; 4.º Elizara Jesus eramatea; 5.º Jesus galduta Eracuslien artean Elizan arquitzea.

G.—*Zein dira misterio doloretzuac?*

E.—Misterio doloretzuac dira: 1.º Baratzaco otoitza; 2.º Pillareco azoteac; 3.º Arantzaz corcoatzea; 4.º Calbariora igotzea; 5.º Salbalearen gurutzeco eriotza.

G.—*Zein dira misterio gloritsuac?*

E.—Misterio gloritsuac dira: 1.º Jau-naren berpiztea; 2.º Zerura igotzea; 3.º Espiritu Santuaren jeistea; 4.º Mariaren zerura artzea; 5.º Maria guziz santuaren corcoatzea eta Santu guztien gloria.

IRUGARREN ZATIA

*Jaincoaren aguinduz,
Elizaren mandamentuz eta pecatuz.*

LENENGO BURUA

JAINCOAREN AGUINDUZ:

1.^{co} §. Jaincoaren aguinduai gañetik
beguiraldi bat.

G.—Zenbat dira Jaincoaren legueco
aguinduac?

E.—Jaincoaren legueco aguinduac
amar dira.

Ni naiz zure Jabe Jaincoa.

1.º Nere aurrean beste Jaincoric izan-
go ez dezu.

2.ⁿ Nere izena alperric aitatuco ez
dezu.

3.ⁿ Jai eguna santificatzeaz oroi zaite.

4.ⁿ Aita eta ama onra itzazu.

5.ⁿ Iñor ilco ez dezu.

6.ⁿ Araguizco pecatuz ez loitu.

7.ⁿ Ez ostu.

8.ⁿ Guezurrezco testimonioric ez jaso.

9.ⁿ Besteren emaztez ez zaletu.

10.ⁿ Besteren gauzen zale ez izan.

G.—*Norc ipiñi ditu aguindu oyec?*

E.— Jainco ber-berac eman zituen aguindu oyec Moisesen bidez antziñaco leguean, eta Jesucristoc sendotu ditu legue berrian.

G.—*Gorde al ditzaquegu aguindu oyec?*

E.— Bai, gorde ditzaquegu aguindu oyec Jaincoaren laguntzaz, eta Au prest dago bear bezela escatzen dionari grazi ori emateco.

G.—*Beartuac al gaude Jaincoaren aguindu oyec gordetzera?*

E.— Bai, beartuac gaude Jaincoaren aguindu oyec gordetzera, eta asco litzaque pecatu larriz oyetatic bacar bat auste, infernua merezi izateco.

G.—*Zer dacarte aguindu oyec?*

E.—Aguindu oyec Jaincoarequico ta gure lagunarequico ditugun eguinquizunac daczquite.

G.—*Zer eguinquizun degu Jaincoarequico ta lagunarequico?*

E.—Jaincoarequico degun eguinquizuna da bera biotz guziz, eta guziaz gain, maite izatea; lagunarequico degun eguinquizuna da Jaincoarengatic laguna gueren burua bezela maitatzea.

G.—*Jaincoac bere aguinduetan, beguiratze batean icusten danic, zer aguintzen digu?*

E.—Jaincoac bere aguinduetan ona eguitea eta gaitzetic iguestea, aguintzen digu; argatic edozein aguintec zerbait aguintzen du, ta zerbait debecatzen du.

2.ⁿ §. **Aguindu bacoitzaz.**

G.—*Zer aguintzen digu Jaincoac lenbizico aguinduco itzetan: NERE AURREAN BESTE JAINCORIC IZANGO EZTEZU dionean?*

E.—Lenbizico aguinduco itzetan NERE AURREAN BESTE JAINCORIC IZANGO EZTEZU dionean, Jaunac aguintzen digu bera bacarric guie jabe goitzat adoratzea, maite izatea, ta serbitzea.

G.—*Zer debecatzen zaigu lenbizico aguinduan?*

E.—Lenbizico aguinduan debecatzen zaigu guezurrezco idurien adoraziyoa, sorguinqueria, donautsia, fedeco eguiac gure zabarqueriz ez jaquitea, ta erlijioaren calteco edozein pecatu.

G.—*Baña guc Aingueru ta Santuac onratu al guintzaque?*

E.—Bai, Aingueru ta Santuac onratu guintzaque, ta obe izango guenduque onratzea; Jaincoaren adisquide, ta bere aurrean gure bitarteco, dira-ta.

G.—*Eta Jesucristoren ta Santuen iduriac ere onratu bear al ditugu?*

E.—Bai, Jesucristoren ta Santuen iduriac dudic gabe onratu bear ditugu; bada Jesucristo ta Santuengana dijoa ayen iduriyai guc ematen diegun onorea.

G.—*Eta Santuen reliquiac zergatic onratzen ditugu?*

E. Santuen reliquiac onratzen ditugu beren gorputzac Jesucristoren zati bizi ta Espiritu Santuaren bizilecu izan ziralaco, eta gañera gloriz jantziric betico bizitzaraco piztu bear dutelaco.

G.—*Zer debecatzen zaigu bigarren aguinduan, NERE IZENA ALPERRIC AITATUCO EZTEZU esaten danean?*

E.—Bigarren aguinduan NERE IZENA ALPERRIC AITATUCO EZTEZU esaten danean, debecatzen zaigu:

1.¹ Beguiramen gabe Jaunaren izena aitatzea.

2.² Guezurrezco juramentu, bear gabeco, eta edozein aldetara gaizto diranac, eguitea.

3.² Jaunaren contra, Birjiña chit Santuaren edo Santuen contra, birabac eguitea.

G.—*Zer aguintzen zaigu bigarren aguinduan?*

E.—Bigarren aguinduan aguintzen zaigu Jaunaren izen santua onratzea, eta boto ta juramentuac betetzea.

G.—*Zer aguintzen zaigu irugarren aguinduan JAI EGUNA SANTIFICATZEAZ OROI ZAITE diogunean?*

E.—Irugarren aguinduan, JAI EGUNA SANTIFICATZEAZ OROI ZAITE diogunean, aguintzen zaigu cristabari dagozquion ontasunezco eguintzaquin Jauna onratzea bere jayeraraco autuac dauden egunetan.

G.—*Zer debecatzen zaigu irugarren aguinduan?*

E.—Irugarren aguinduan debecatzen zaigu mirabe-lanac jayegunetan eguitea.

G.—*Zer aditzen da mirabe-lanen izenez?*

E.—Mirabe-lanen izenez aditzen dira mirabe, necazari ta languille guzien escu-lanac.

G.—*Ez al da jai egunetan debecatu gabe dagoan mirabe-lanic?*

E.—Zillegui dira gure biziquera, edo Jaincoaren onraraco, bear diran lanac; eta gañera bear aundiz eguiten diranac, bacoitzac bere parrocoari al danean baimena escatuaz.

G.—*Zer aguintzen zaigu laugarren aguinduan AITA ETA AMA ONRA ITZAZU esaten zaigunean?*

E.—Laugarren aguinduan AITA ETA AMA ONRA ITZAZU esaten zaigunean aguin-

tzen zaigu aita eta amari beguiramena gordetzea, pecatu eztiran gauz guzietan beren esanera jartzea, eta gorputzeco beren bearretan laguntzea.

G.—*Zer debecatzen zaigu laugarren aguinduan?*

E.—Laugarren aguinduan debecatzen zaigu itzez, eguitez, eta beste edozein eratan gurasoac ofenditzea.

G.—*Aitaren eta amaren izenez zer beste personac aditzen dira aguindu ontan?*

E.—Aguindu ontan aitaren eta amaren izenez aditzen dira gañera, obeditu, ta beguiramen izan bear zayen gure gañeco guziac, naiz eliz-guizon ta naiz bestelacoac.

G.—*Zer debecatzen du bosgarren aguinduac* IÑOR ILCO EZ DEZU *esanaz?*

E.—Bosgarren aguinduac, IÑOR ILCO EZ DEZU *esanaz*, debecatzen du iltzea, jortzea, zauritzea, eta edozer beste calte urcoari gorputzean, gueren edo besteren bidez eguitea; baita itzez calte eguitea, gaitzen bat nai izatea ta pecaturaco bidea ematea. Aguindu ontan debecatzen da gañera batec bere burua iltzea.

G.—*Zergatic debecatzen du Jaincoac bosgarren aguinduan batec bere burua iltzea?*

E.—Bosgarren aguinduan debecatzen

du Jaincoac batec bere burua iltzea, guizona bere biziaren jabe ez dalaco, besteren biziaren jabe ez dan bezela. Elizac castigatzen du guero batec bere burua iltzea, obi santua alacoari ucatuaz.

G. — *Zer aguintzen da bosgarren aguindu ontan?*

E. — Bosgarren aguindu ontan aguintzen da gure etsyai barcatzea, ta guziyai ondo nai izatea.

G. — *Zer debecatzen da seigarren aguinduan, ARAGUIZCO PECATUZ EZ LOITU esanaz?*

E. — Seigarren aguinduan, ARAGUIZCO PECATUZ EZ LOITU esanaz, debecatzen da garbitasunaren calte dijoan eguite, beguiratze ta esate guzia.

G. — *Zer aguintzen zaigu seigarren aguinduan?*

E. — Seigarren aguinduan aguintzen zaigu garbiac eta modu onetacoac izatea eguite, beguiratze, ibiller ta itzetan.

G. — *Zer debecatzen zaigu zazpigarren aguinduan, EZ OSTU esaten zaigunean?*

E. — Zazpigarren aguinduan, EZ OSTU esaten zaigunean, debecatzen zaigu besteren gauza bidericgabe artu ta iduquitzea, edozer eratan lagunari calte eguitea, usuraz, engañatuaz, eta onelaco beste eraz.

G.—*Zer aguintzen zaigu zazpigarren aguinduan?*

E.—Zazpigarren aguinduan aguintzen zaigu besteri ostutacoa biurtzea, bideric gabe eguindaço calteac ontzea, ta zorrac ordaintzea.

G.—*Zer debecatzen zaigu zortzigarren aguinduan, GUEZURREZCO TESTIMONIORIC EZ JASO, esaten zaigunean?*

E.—Zortzigarren aguinduan, GUEZURREZCO TESTIMONIORIC EZ JASO esaten zaigunean, debecatzen zaigu Epallien aurrean guezarric iñoren caltetan sortzea; gaitzegoztea, gaizqui-esanac, gainchuriquetac, bideric gabe erabaquitzea, uste charrac artzea, ta edozer guezur esatea.

G.—*Zer aguintzen zaigu zortzigarren aguinduan?*

E.—Zortzigarren aguinduan aguintzen zaigu eguia egoqui ta bear dan toquian aguertzea, ta ondo pensatu ditequean bitartean urcoaren eguintzaz alic onguien pensatzea.

G.—*Zer debecatzen zaigu bederatzigarren aguinduan, BESTEREN EMAZTEZ EZ ZALETU, esaten danean?*

E.—Bederatzigarren aguinduan, BESTEREN EMAZTEZ EZ ZALETU esaten danean, debecatzen zaizquigu gogo charrac

eta garbitasunaren calteco gure barrenge-
pecatu guztiac.

G.—*Zer aguintzen zaigu bederatziga-
rren aguinduan?*

E.—Bederatzigarren aguinduan agu-
ntzen zaigu barrengeoz ere garbiac eta cu-
tsu char gabeac izatea.

G.—*Zer debecatzen zaigu amargarren
aguinduan, BESTEREN GAUZEN ZALE EZ
IZAN, esaten zaigunean?*

E.—Amargarren aguinduan, BESTEREN
GAUZEN ZALE EZ IZAN, esaten zaigunean
debecatzen zaigu besteri ezer bereric
quentzeco, edo bide gaiztoz guerentze-
co, naya.

G.—*Zer aguintzen zaigu amargarren
aguinduan?*

E.—Amargarren aguinduan aguintzen
zaigu Jaincoac emandaco biziqueran po-
zic egotea; eta beartsutasuna, Jaincoac
ala eman nai izan digunean, onez era-
matea.

BIGARREN BURUA

ELIZAREN AGUINDUAC.

G.—*Zenbat dira Elizaren aguinduric-
garayenac?*

E.—Elizaren aguindu garai ta ezagu-

nenac bost dira: 1.^a Igande ta beste jai aguindu guzietan meza entzutea; 2.^a Garizuman, lau aldietan eta bijili aguinduetan barau eguitea, egun debecatuetan araguiric ez jatea; 3.ª Guchienez urtean bein confesatzea, eta berpizteco Pazcoan bacoitzac bere Parroquian Jauna artzea; 4.ª Elizari zor zaizcan amarrenac oi dan bezela ematea; 5.ª Aldi debecatuetan, auda, Abenduaren aurreneco igandetic Erreguien eguneraño, ta Garizumaren aurreneco egunetic Pazcoco zortzigarren eguneraño ezcontzic ez eguitea.

G.—*Norgandic artu du Elizac aguindu oyec guri ipintzeco escua?*

E.—Aguindu oyec guri ipintzeco escua Jesucristo ber-beragandic artu du Elizac; ta orregatic Elizari obeditzen ez dionac Jainco berari ucatzen dio obeditzea.

G.—*Zer aguintzen digu Elizac lenengo aguinduan, IGANDE TA BESTE JAI AGUINDU GUZIETAN MEZA ENTZUTEA, esaten duanean?*

E.—Elizaren lenengo aguinduan, IGANDE TA BESTE JAI AGUINDU GUZIETAN MEZA ENTZUTEA esaten duanean, aguintzen digu igande ta beste jai guzietan meza santua gogo onez entzutea.

G.—*Zer aguintzen zaigu Elizaren bigarren aguinduan itz oyez: AGUINDUTA-*

CO EGUNETAN BARAUTZEA?

E.—Elizaren bigarren aguinduan itz oyez, AGUINDUTACO EGUNETAN BARAUTZEA, aguintzen zaigu Garizuman, Abenduco egun batzuetan, lau aldietan eta izendatutaco bijilietan barau eguitea.

G.—*Zein dira Españan Abenduco barau-egunac?*

E.—Españan barau oyec Abendu-barringo ostiral ta larunbatac dira. Ama Birjiñaren Sortze garbico jaya egun aye-taco batean erortzen bada, baraua oste-gunera aldatzen da.

G.—*Zein dira Españan bijili-egunac?*

E.—Españan bijili-egunac dira: Pentecostes, Pedro ta Paulo apostolo santu, Santiago apostolo, Asunzio, Santu guzti ta Egüerri aurrecoac.

G.—*Zein dago baraura beartua?*

E.—Baraura beartuac daude oguei ta bat urte betetaco guziac, bidezco barcatze edo ezinquizunen batez ascaturic ez badaude.

G.—*Zer debecatzen digu Elizaren bigarren aguinduac, EGUN DEBECATUETAN ARAGUIRIC EZ JATEA, esana?*

E.—Elizaren bigarren aguinduac, EGUN DEBECATUETAN ARAGUIRIC EZ JATEA esana, debecatzen digu ostiral ta larunbatetan araguaia jatea, jateco barcatzeric

ez badegu; gañera lau aldietaco ta aben-
duco barau egunetan eta bijili aguindue-
tan.

España ta españatar Ameriquetan la-
runbateco aragui ez jatea barcatua dago.
(Beste barcatze batzuec azquenean icusi).

G.—*Barautzeco ta araguiric ez jateco
leguea zergatic ipiñi du Elizac?*

E.—Barautzeco eta araguiric ez jateco
leguea ipiñi du Elizac, guri pecatuen
penitentzia eguiten, gure griñac mende-
tzen ta Jaincoagandic grazia iristen la-
guntzeco.

G.—*Zer aguintzen digu Elizac iru-
garren aguinduan, URTEAN GUCHIENEZ
BEIN CONFESATZECO esaten digunean?*

E.—URTEAN GUCHIENEZ BEIN CONFESA-
TZECO Elizac esaten digunean, ezagüeran
sartuac dauden cristau guziac beartzen
ditu guchienez urte barrenean Peniten-
tzico sacramentura etortzera.

G.—*Zergatic dio Elizac confesatu gai-
tezela GUCHIENEZ urtean bein?*

E.—Elizac esaten du GUCHIENEZ urtean
bein, aditzera emateagatic naico luquela
gu Sacramentuac artzera maizago joa-
tea.

G.—*Zer aguintzen digu Elizac iruga-
rren aguinduco beste itz oyez, PIZTUERA-
CO PAZCOAN BACOITZAC BERE PARROQUIAN*

JAUNA ARTU DEZALA, *esaten duanean?*

E.— Irugarren aguinduco beste itz oyez, PIZTUERACO PAZCOAN BACOITZAC BERE PARROQUIAN JAUNA ARTU DEZALA esaten duanean, Elizac beartzen ditu eza-güeran sartulaco cristau guziyac Comu-nioco sacramentu guziz santua norc bere Parroquian urteoro Pazcoaz artzera.

G.— *Nola gordetzen da laugarren aguindua, ELIZARI ZOR ZAIZCAN AMARRENAC OI DAN BEZELA EMATEA?*

E.— Laugarren aguindua, ELIZARI ZOR ZAIZCAN AMARRENAC OI DAN BEZELA EMATEA, gordetzen da Jaincoac gauza guziz daucan jabetza aitortuaz, eta bere eliz-guizonac bear bezela bizi al izateco aguinduric dagoena ordainduaz.

G.— *Zer debecatzen du Elizac bosgarren aguinduan, ESTALTZEAC ICHIAE DAUDENEAN EZCONTZIC EZ EGUITEA, esaten digunean?*

E.— Elizac bosgarren aguinduan, ESTALTZEAC ICHIAE DAUDENEAN EZCONTZIC EZ EGUITEA esaten digunean, debecatzen digu ezcontz aguiriac Abenduaren aurreneco igandetic Erreguien egunera, ta Garizumaco lenengo egunetic Pazco zortzigarreneraño eguitea.

G.— *Zergatic esaten da: ESTALTZEAC ICHIAE DAUDENEAN?*

E.— Esaten da ESTALTZEAC ICHIAE DAUDENEAN, Españan ezcontz ospatsuric eziñ eguin ditequeanean, estaltzeac ichiac daudela esaten degulaco; bañan estaltzeac iriquiac daudela esaten degu, ezcontzac ospaz eguin ditezqueanean.

G.— *Zergatic esaten da Españan, estaltzeac ichi edo iriqui?*

E.— Esaten da Españan estaltzeac ichi edo iriqui, Españan oi dalaco ezcontzen diranen buru-estaltzea, ta ori ezcontzaren ospetaco bat dalaco.

G.— *Zer dira estaltzeac?*

E.— Estaltzeac dira ezcontz-ondoren esaten dan Mezan, senarraren sorbalde-tan eta emaztearen buruan estalqui bat jartzea.

IRUGARREN BURUA

PECATUAZ.

G.— *Pecatua zer da?*

E.— Pecatua da Jaincoaren leguea naita auste.

G.— *Pecatua zenbat eratacoa da?*

E.— Pecatua bi eratacoa da: jatorriz-coa eta oraingoa.

G.— *Jatorrizco pecatua zer da?*

E.— Jatorrizco pecatua da guzioc Adan

gure aurreneco aitagandic odolez jayoaz dacargun pecatu ura.

G.—*Jatorrizco pecaturic gabe ez al da iñor arquite?*

E.—Jatorrizco pecaturic gabe Maria guziz santua bacarric gallaldi bereziz arquite zan, bere jaincozco seme Jesucristoren irabaziacgatic; eta onechegatic deitzen zayo *guziz garbia*.

G.—*Ta oraingo pecatua zer da?*

E.—Ezagüeran sartu ezqueroztic guero eguiten degun pecatua.

G.—*Zenbat eratara da oraingo pecatua?*

E.—Oraingo pecatua bi eratacoa da: larria, ta barcagarria (mortala ta beniala).

G.—*Pecatu larria zer da?*

E.—Pecatu larria da ezagüera osoz nai pensatuz Jaincoaren leguea gauz astunbatean austeia.

G.—*Zergatic deritza ill-erazlea pecatu larriari?*

E.—Pecatu larriari deritzayo iltzallea, onec anima, grazizco bizia quenduaz, infernu-bidean uzten dualaco.

G.—*Zer beste gaitzic dacarquio gure animari pecatu larriac?*

E.—Pecatu larriac animari galerazen dizca len eguindaco irabaziac, edo-ta lengo irabazi oyec guelditzen ditu, ta uz-

ten du guizona betico bizitzaraco irabazi berriric ezin eguiñean, gaitzera gueigo macurtuaz.

G.—*Jaincoaren grazia pecatu larriz galdu duanac ez al dezaque irichi berriro?*

E.—Jaincoaren grazia pecatu larriz galdu duanac berriro irichi lezaque confesioco Sacramentuaren bidez, baita contriziozco damuz ere, damu au lenbailen confesatzeco asmo aguri edo estaliarequin eguiten badu.

G.—*Zer da pecatu arin edo beniala?*

E.—Pecatu beniala da, Jaincoaren grazigabe uzten ez bagaitu ere, caridadearen berotasuna guregan guchitzen duana, pecatu larriraco bidean jartzen gaituana, eta mundu ontan edo bestean igarobearco ditugun aldiren bateco nequeac dacarzquiguna.

G.—*Zergatic deritza ariña pecatu oni?*

E.—Pecatu oni deritza ariña, errazago Jaincoarengandic bera barcatzea iristen dalaco, uts ariña bai-ta.

G.—*Zenbat eratan eguin diteque pecatu?*

E.—Lau eratan eguin diteque pecatu: gogoz, itzez, eguitez ta utsez.

G.—*Nola eguiten da pecatu gogoz, itzez ta eguitez?*

E.—Eguiten da pecatu gogoz, itzez ta eguitez, gogo erabaquiz gauza debecaturren bat atseguñez pensatzen, nai izaten, esaten, edo eguiten degunean.

G.—*Utsez nola eguiten da pecatu?*

E.—Utsez eguiten da pecatu aguindu bat nayez uzten danean.

G.—*Zenbat dira gaizqueri-buruac?*

E.—Gaizqueri-buruac zazpi dira: aundiqueria, zicoizqueria, araguiqueria, aserrequeria, jatequeria, becaizqueria ta naguiqueria.

G.—*Zergatic deritzate gaizqueri-buruac oyei?*

E.—Gaizqueri buruac deritzate oyei beste gaitz ta pecatuen buru ta iturriyac diralaco.

G.—*Zenbat dira Espiritu Santuaren contraco pecatuac?*

E.—Espiritu Santuaren contraco pecatuac sei dira: betico osasunaz etsitzea; gueren irabaziric gabe salbatzeco ustea; egui ezagutua ucatzea; besteren graziz becaizqueria artzea; bacoitza bere pecatuetan gogortzea; iltzeco zorian penitentzirik ez eguitea.

G.—*Zer gogorathec urrutitzen gaitu queyena pecatutic?*

E.—Pecatutic gueyena urrutitzen gáituen gogoratzea da azquen icusquizunena, edo il ezqueroz icusi bear ditugun gauzena.

G.—*Icusquizun oyec zenbat dira?*

E.—Icusquizun oyec lau dira: eriotza, epaya, infernua ta zerua.

LAUGARREN ZATIA

Sacramentuac.

LENENGO BURUA.

SACRAMENTU GUZIYAI BEGUIRALDI BAT.

G.—*Zenbat dira sacramentuac?*

E.—Sacramentuac zazpi dira: Batayoa, Confirmaziyoa, Comuniyoa, Penitentzia, azquen-Oleaziyoa, apaizen Ordentzea eta Ezcontza.

G.—*Zer aditzen da sacramentuaren itzez.*

E.—Sacramentuaren itzez aditzen da Jesucristo gure Jaunac gure anima santutzeco ipiñi zuan graziaren señaletan aguiri ta eguille bat.

G.—*Zergatic deitzen diezu sacramentuai graziaren señaletan aguiri ta eguille bat?*

E.—Sacramentuai deitzen diegu Jaunaren graziaren señaletan aguiri ta eguilleac, sacramentu guziyac icusten dan gauza bates gazi ori aditzera ematen dutelaco, bera gure animan iñuriaz.

G.—*Nola santutzen gaituzte sacramentuac?*

E.—Sacramentuac santutzen gaituzte Jaincoaren gogoco eguiten gaituelaco grazia guri emanaz edo ugarituaz, eta Jaincoaren Seme ta Zeruari jabe-gai gu eguiñaz.

G.—*Norc eman die sacramentuai gu santutzeco indarra?*

E.—Gu santutzeco indarra sacramentuai eman die Jesucristoc bere pasio ta eriotzaren bidez.

G.—*Zein dira grazia emanaz, eta Jaincoaren adisquide eguiñaz, santutzen gaituzten sacramentuac?*

E.—Aurreneco grazia emanaz, eta Jaincoaren etsai izatetic adisquide eguiñaz, santutzen gaituzten sacramentuac bi dira: batayoa ta penitentzia; eta deitzen zaye illen sacramentuac, animaren erio-tza dan pecatua quentzen digutelaco.

G.—*Zer sacramentuc santutzen gaituzte grazia ugarituaz?*

E.—Grazia ugarituaz santutzen gaituzten sacramentuac bost dira: confirmaziyoa, comuniyoa, azquen oleaziyoa, apai-zen ordentzea ta ezcontza; eta deitzen zaye bizien sacramentuac, ayec artzen dituztenac Jaunaren grazian biziric edo

pecatu larriric gabe artu bear dituztelaco.

G.—*Zer pecatu eguiten du bizien sacramentu bat, Jaunaren grazian ez dagoala daquielaric, artzen duanac?*

E.—Jaunaren grazian ez dagoala daquielaric bizien sacramentu bat artzen duanac donauzte larri bat eguiten du.

G.—*Salbatzeco sacramenturic bearrenac zein dira?*

E.—Salbatzeco sacramenturic bearrenac bi dira: batayoa ta penitentzia; batayoa guzientzat bearra da, eta penitentzia ere batayo ezqueroz pecatu larri bat eguin duten guziyentzat bearra da.

G.—*Zer sacramentu dira bein bacarric artu litezqueanac?*

E.—Bein bacarric artu litezquean sacramentunac iru dira: batayoa, confirmaziyoa ta apaizen ordentzea.

G.—*Iru sacramentu oyec batayoa, confirmaziyoa ta apaizen ordentzea, zergatic dira bein bacarric artu litezqueanac?*

E.—Iru sacramentu oyec batayoa, confirmaziyoa ta apaizen ordentzea dira bein bacarric artu litezqueanac beñere galtzen ez dan señale bat ezartzen digutelaco.

G.—*Zer da batayo, confirmazio ta*

apaizen ordentzeac animan ezartzen diguten señaletori?

E.—Batayo, confirmazio ta apaizen ordentzeac animan ezartzen diguten señaletori da beñere quenduco elzaigun espirituzco señalet bat.

G.—*Zertaraco da batayo, confirmazio ta apaizen ordentzeac animan ezartzen diguten señaletori?*

E.—Batayo, confirmazio ta apaizen ordentzeac animan ezartzen diguten señaletori da: batayocoa Jesucristoren zati, confirmaziocoa bere gudari, eta apaizen ordentzecoa bere ministro eguin gaitzan.

G.—*Zenbat gauz bear dira sacramentu bat eguiteco?*

E.—Sacramentu bat eguiteco bear dira: gaya, era, ta emallea elizac eguiten duana eguiteco asmoz.

G.—*Zer da sacramentuen gaya?*

E.—Sacramentuen gaya da bera eguiteco ibiltzen dan gauz aguiriya: batayoan ura, confirmaziyoan balsamoarequico oliyoa.

G.—*Zer da Sacramentu baten era?*

E.—Sacramentu baten era dira bera eguiteracoan esaten diran itzac.

G.—*Zein da sacramentuen emallea?*

E.—Sacramentuen emalle da sacramentu bera eguiten edo ematen duana.

BIGARREN BURUA.

BATAYOA.

G.—*Zer da Batayoco sacramentua?*

E.—Batayoco sacramentua da Jaincoaren grazira berriro jayoaraziaz Cristau eguiten gaituan sacramentu ura.

G.—*Zer dira batayoco sacramentua-
ren ondoreac?*

E.—Batayoco sacramentuac barcatzen du jatorrizco pecatua, baita oraingoa ere artzalleac badu; quentzen du ayengatic zor zan neque guzia; Jesucristoren zati gueralazco señalea ezartzen digu; eguiten gaitu, Jainco ta Elizaren seme ta zerua-
ren jabe-gai, ta uzten gaitu beste sacra-
mentuac artzeco diña eguiñic.

G.—*Zein da Batayoco sacramentua-
ren geyenetaco emallea?*

E.—Batayoco sacramentuaren gueyenetaco emallea apaiza da, batez ere apaiz au anima-zai izatera.

G.—*Bear batean norc eman lezaque
batayoa?*

E.—Bear batean edozeñec eman lezaque batayoa, naiz guizon ta naiz emacumezcoac; baita ereje edo fede gabe bat balitz ere.

G.—*Zer eguiten da Batayoa emateco?*

E.—Batayoa emateco ura, bataitu bear danaren burura ezin danean, gorputzaren beste toqui garayen batera isuriaz, esan bear da: Nic bataitzen zaitut Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean.

G.—*Zer asmo izan bear du bataileac?*

E.—Eliz santuac bataitzeracoan eguiten duan uraŕen eguiteco asmoa bear du bataileac.

G.—*Noiz eramān bear dira elizara umeac bataitzeco?*

E.—Al-dan lenen eramān bear dira umeac elizara, bataituac izan ditezen.

G.—*Zertara guelditzen da beartua batayoa artzen duana?*

E.—Batayoa artzen duana Jesucristoren fedea beti eduquitzera, ta bere lege ta Elizarenaz bizitzera, beartua guelditzen da.

G.—*Zer gauz uzten dira batayo santua artzeracoan?*

E.—Batayo santua artzeracoan uzten dira betiraco etsaya, bere eguite, ta arroqueriyac.

G.—*Zer aditzen da etsayaren eguite ta arroqueriz?*

E.—Etsayaren eguite ta arroqueriz aditzen dira pecatuac, dotriña gaiztoac eta munduaren usqueria.

G.—*Beartuac al gaude gure izenean gure ait-ordecoac eguindaco esqueintz eta uzte oyetara?*

E.—Bai, beartuac gaude, ta Jaincoac ez gaitu bere grazira alaz baizic artu.

IRUGARREN BURUA

CRISMA EDO CONFIRMAZIOA.

G.—*Zer da Confirmazioco sacramentua?*

E.—Confirmazioco sacramentua Espiritu Santua ematen, gure animan Jesucristoren gudari-señalea ezartzen, ta cristau oso eguiten gaituen sacramentua da.

G.—*Eta nola eguiten gaitu cristau oso Confirmazioco sacramentuac?*

E.—Confirmazioco sacramentuac eguiten gaitu cristau oso, batayo santuan artutaco fedean sendotuaz, orduan ezarritzaizquigun beste birtute ta doayetan ere osatzen gaituelaco.

G.—*Zenbat dira Confirmaziyoan artzen ditugun Espiritu Santuaren doayac?*

E.—Zazpi dira confirmaziyoan artzen ditugun Espiritu Santuaren doayac: jaquinduria, adimena, epaitz ona, indarra, ezagüera, ontasuna ta Jaincoaren bildurra.

G.—*Eta guziyac izan bear al dute confirmaziyocho sacramentua artzeco ardura?*

E.—Bai, guziyac izan bear dute confirmazioco sacramentua artzeco eta beren mendecoei arrerazteco ardura.

G.—*Zer adiñetan litzaque ondo confirmaziyoa artzea?*

E.—Confirmaziyoa artzea ondo litzaquean adiña guchi gora bera zazpi urtetan da, bada orduan asi oi zaizquigu tentamenac; eta Sacramentu onen grazia zerbait ezaguttez gañera, beia artutacoaz guero oroitzen da aurra.

G.—*Zer adiñetan oi da Españan confirmaziyoa ematea?*

E.—Españan, bidezco oituraz, ematen zaye umeai ascotan beren ezagüerara irichi baño len.

G.—*Zer guertaeratan egon bear da confirmazioco sacramentua ondo artzeco?*

E.—Confirmazioco sacramentua ondo artzeco Jaincoaren grazian egon bear da, fede santuco misterioric garayenac jaquin bear dira, eta beguirapenez ta debozioz artzera joan bear da, (artaraco gai danean.)

G.—*Zein da confirmazioco sacramentuaren emallea?*

E. — Confirmazioco sacramentuaren emallea Gotzaya da.

G. — *Nola ematen du confirmaziyoa Gotzayac?*

E. — Confirmazioco sacramentua emateco zabaltzen ditu Gotzai jaunac bere escuac confirmatu bear diranen gain, Espiritu Santuari ayengana deituaz; guero eguiten die crisma santuz gurutze bat bacoitzaren becoquian, esanaz: Nic señalaten zaitut gurutzearen señaletz eta sendotzen zaitut osasunezco crismaz Aitarren eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean; bereala bere escuiz ematen die masalleco arin bat, Paquea izan dedilla zurequin esanaz; eta azquenean confirmatutaco guziac bedeincatzen ditu.

G. — *Zer da crisma santua?*

E. Crisma santua da ostegun santuz Gotzayac consagratutaco balsamuarequin nastutaco oliyoa.

G. — *Eta zer adirazten dute olio ta balsamoac sacramentu ontan?*

E. — Sacramentu ontan iñurtzen dan eta indartzen duen oliyoac adirazten du gu fedean sendotzeco gure animan iñurtzen dan grazi ugaria; ta balsamo usaitsu, eta usteltasunetic gordetzen duenac adirazten du grazi onequin indartutaco cristaba gai dala cristau-birtutezco usai

ona emateco, eta gaizqueri ustelcorretatic gordetzeco.

G.—*Zergatic igortzitzen da becoquian?*

E.—Becoquian igortzitzen da, confirmatuac jaquin dezan ez duala lotsatu bear cristabaren izen ta izateaz, ez ta bildurric izan ere fedearen contraco etsayei, becoquian aguertzen baitira bildur ta lotsaren señaleac.

G.—*Zergatic ematen zayo confirmatuari masalleco arin bat?*

E.—Confirmatuari ematen zayo masalleco arin bat, jaquin dezan prest egon bear duala Jesucristoren fedeagatic edozer bidegabe ta neque eramatera.

G.—*Zer eguin bear du cristabac, confirmaziyoaren graziari eusteco?*

E.—Confirmaziyoaren graziari eusteco cristabac maiz erregutu, gauz onac eguin, eta Jesucristoren legueaz bizi bear du, iñoren bildurric gabe.

LAUGARREN BURUA.

COMUNIYOA.

Comunioco sacramentuan Jesucristoren egoitzaz.

G.—*Zer da Comunioco sacramentua?*

E.—Comunioco sacramentua ogui ardoen iduriz gure animen janaritzat Jesu-

cristoren gorputz, odol, anima ta Jainco-
tasuna eguizqui dauzcan sacramentua da,
ogui-ardoan izate guztia Jesus beraren
gorputz ta odol eguiten baita.

G. — *Nola deritza aldaer arrigarri
orri?*

E. — Aldaer arrigarri orri deritza IZA-
TALDATZEA.

G. — *Zeruan dagoen eta Ama Birjiña-
gandic lurrera jayo zan Jesucristo bera
al dago Comuniyoan?*

E. — Bai jauna, comuniyoan Jesucristo
ber-bera dago.

G. — *Zergatic sinisten dezu Jesucristo
bera dagoala Comunioco sacramentuan?*

E. — Jesucristo berac esan dualaco, eta
Eliza santuac eracusten didalaco, sinis-
ten det eguiz dagoala Jesus Comunioco
sacramentuan.

G. — *Ostia zer da consagratu baño len?*

E. — Consagratu baño len ostia ogui da.

G. — *Eta consagratze ondoren ostia zer
da?*

E. — Consagratze ondoren ostia ogui-
iduripean Jesucristo gure Jaunaren eguiz-
co gorputz da.

G. — *Calizan zer dago consagratze-au-
rretic?*

E. — Calizan consagratze-aurretic ur
tanto batzuequin ardo piſca bat dago.

G.—*Eta consagratze ondoren calizan zer dago?*

E.—Consagratze ondoren calizan ardo-iduripean Jesucristo gure Jaunaren eguizco odola dago.

G.—*Noiz eguiten da oguiaren aldaerori Jesucristoren gorputzean, eta ardoaren aldaera bere odolean?*

E.—Oguiaren aldaera Jesucristoren gorputzean, eta ardoaren aldaera bere odolean, eguiten da apaizac consagratzeco itzac meza santuan esaten dituanean.

G.—*Consagratzeco itzai norc eman die ainbeste indar?*

E.—Consagratzeco itzai eman die indarori Jainco guziz altsu dan Jesucristo gure jaun berac.

G.—*Ez da beraz consagratze ondoren guelditzen ezer ogui ta ardotic?*

E.—Consagratze ondoren ogui ta ardoaren iduriac baizic guelditzen ez da.

G.—*Ogui ta ardoaren iduri oyec zer dira?*

E.—Iduri oyec dira zenbatetasun ta nolacotasun aguiriyac, ichura, colore, gusto ta orrelaco besteac diran bezela.

G.—*Oguiaren iduripean Jesucristoren gorputza bacarric, eta ardoaren iduripean Jesucristoren odola bacarric aldaude?*

E.—Jesucristo guziya dago biziric bere gorputz, odol, anima ta Jaincotasunarequin, bai oguiaren ta bai ardoaren iduripean.

G.—*Munduco osti consagratu guztietan bai al dago Jesucristo?*

E.—Bai, osti consagratu guztietanche dago Jesucristo.

G.—*Ostia zatitzen danean Jesucristoren gorputza zatitzen al da?*

E.—Ostia zatitzen danean ez da zatitzen Jesucristoren gorputzie, baizican oguiaren iduriac bacarric zatitzen dira.

G.—*Jesucristoren gorputza ostiaren zer zatitan guelditzen da?*

E.—Jesucristoren gorputza osoric guelditzen da ostiaren zati guztietan.

G.—*Zergatic iduquitzen da elizetan Comunio guztiz santua?*

E.—Comunio guztiz santua iduquitzen da elizetan cristabac adoratu dezaten, eta bear danean gañoai eramateco.

2.^{en} §. Zertaraco dan Comuniyoa ta bere ondoreac.

G.—*Zertaraco jarri zuan Jesucristo gure jaunac Comunio guztiz santua?*

E.—Iru gauzetaraco batez ere jarri zuan Jesucristoc Comunio guztiz santua: lenbizi, legue berrico Sacrificio irauncor

izan zedin; bigarren, gure animen janari izan dedin; eta irugarren, bere Pasio ta Eriotzaren betico oroipen guretzat izan dedin, baita ere guganaco bere naitasunaren eta betico bizitzaren segurutasun indartsu izan dedin.

G.— Zer on dacartzi batic bat Comunio-co sacramentu guziz santuac bera artzen duanarentzat?

*E.—*Bear bezela Comunio guziz santua artzen duanari eguiten dizca batez ere on oyec: lenbizi, gorputzaren janariac gure gorputzeco bizia gordetzen ta gueitzen duan bezela, comuniyoac gordetzen ta gueitzen du grazian arkitzen danaren animaco bizia; bigarren, barcatzen ditu pecatu arñac larrietatic gordeaz; ta irugarren, ematen digu animaco poz bat.

3.^{en} §. Nolatan comulgatu bear dan, eta comulgatzeco zer bearretan gauden.

G.— Comunio on bateraco zer gauz bear dira?

*E.—*Comunio on bateraco iru gauz bear dira: aurrenecoa, Jaunaren grazian egotea; bigarrena, aurreco gaberditic Jauna artze artean barauric egotea; ta irugarrena, zer artzera goazen ondo daqui-gularic jayeraz comuniora joatea.

G.—*Grazian egoteac zer esan nai du?*

E.—Grazian egoteac esan nai du garbi ta pecatu larriric gabe anima iduquitzea.

G.—*Pecatu larrian Jauna artzera dijoanac zer pecatu eguiten du?*

E.—Pecatu larrian Jauna artzera dijoanac donauste izugarri bat eguiten du.

G.—*Jauna artzera joateco zer barau bear da?*

E.—Jauna artzera joateco barau gorria bear da, eta au austen da edozer gauz jan-edanez bezela artuaz.

G.—*Eta zillegui al da noiz edo noiz barauric ez dagoala Jauna artzea?*

E.—Zillegui da iltzeco zorian dauden gañoentzat, eta orduan comuniyoari *Bideracoa* deritza.

G.—*Zer artzera goazen jaquiteac, zer esan nai du?*

E.—Zer artzera goazen jaquiteac esan nai du cristau dotriñan sacramentu onetzaz eracusten dana jaquitea, ta sendo sinistea.

G.—*Jayeraz comulgatzeac zer esan nai du?*

E.—Jayeraz comulgatzeac esan nai du umilqui ta modestiz sacramentu ortara urreratzea beregan bezela jantziyan, eta

lendic ondo prestatzea, Jauna artu ondoren esquerrac emanaz.

G.—*Noiz gaude Jauna artzera beartuac?*

E.—Jauna artzera beartuac gaude urteoro Pazco loratuan bacoitza bere parroquian, eta gañera iltzeco zorian.

G.—*Noiztandic beartzen gaitu Pazcoco Jauna artzeac?*

E.—Aurra bear bezelaco prestaeraz Jauna artzeco gai danetic.

G.—*Ondo ta oncarle al da Jauna maiz artzea?*

E.—Jauna maiz artzea gauz ederra da, bear bezelaco guertaeraz eta confesorearen iritziz eguiten danean.

G.—*Luzaro egoten al da guregan comulgatu ondoren Jesucristo?*

E.—Comulgatu esqueroz bere graziz gugan dago Jesucristo pecatu larriric eguiten ez degun bitartean, eta eguizco egotez sacramentuco iduriac galtzen ez diran artean.

4.^{en} §. Mezaco sacrificio santuaz.

G.—*Eucaristia sacramentu izatez gañera beste zerbait bai al da?*

E.—Eucaristia sacramentu izatez gañera da legue berrico Sacrificio irauncorra.

G.—*Eta nola deritza legue berrico sacrificio oni?*

E.—Legue berrico sacrificio oni Meza santua deritza.

G.—*Zer da Meza santua?*

E.—Meza santua da Jesucristoren gorputz eta odolaren sacrificiyoa; gurutzeco sacrificiyoaren oroipenean gure aldarie-tan ogui-ardoan iduripean esqueintzen dana.

G.—*Mezaco sacrificiyoa gurutzeco sacrificio bera al da?*

E.—Mezaco sacrificiyoa gurutzeco sacrificio bera da, batean ta bestean Jesucristo apaiz eta esqueingai dalaco, bañan esqueintzeco eran berdiñac ez dira.

G.—*Zer berdiñeztasun dute esqueintzeco eran?*

E.—Berdiñeztasuna ontan dago: gurutzeco sacrificiyoan il zan eta iñuri zuan eguiz Jesucristoc bere odola; eta meza-coan, aren oroipena dalaco, odol iñurtze gabe esqueintzen da Jesucristo; gañera gurutzeco sacrificiyoan osatu zituan gure berterosteraco irabaziac, eta mezacoan oyec ezartzen dizquigu.

G.—*Norc ipiñi zuan Mezaco sacrificio santua?*

E.—Mezaco sacrificio santua ipiñi zuan

Jesucristo berac azqueneco aparian, Comunioco sacramentua jarri zuanean.

G.—*Zertaraco esqueintzen zayo Jaincoari Mezaco sacrificio santua?*

E.—Lau gauzetaraco esqueintzen zayo Jaincoari Mezaco sacrificio santua: lenbi-zi, dagoquion bezela bera onratzeco; bigarren, argandic artutaco mesedien eza-güera aguertzeco; irugarren, bera paque-tzeco eta gure pecatuen zorra ordaintzeco eta azquenic argandic bear ditugun gra-zi guztiac iristeco.

G.—*On al litzaque egunero Meza santua entzutea?*

E.—Oso oncarlea da egunero Meza santua entzutea, aguinduric ez badago ere.

G.—*Zer equin bear da Meza santua ongui entzutea?*

E.—Meza santua ongui entzutea arre-ta aundiz ta debozios egon bear da asie-ratic amaitu arte, Jaincoagan eta Jesucris-to gure Jaunaren Pasiyoan pensatzen, otoitz jayeratsuac eguiñaz.

BOSGARREN BURUA.

PENITENTZICÒ SACRAMENTUA.

- 1.º §. Sacramentu au ondo artzeco bear dan guertaeraz, ta batez ere conzientzico esamiñaz.

G.—*Penitentzico sacramentua zer da?*

E.—Penitentzia edo Confesioa da Jesucristo gure Jaunac batayo ondoreco pecatuac barcatzeco ipiñi zuen sacramentua.

G.—*Zenbat gauz bear dira confesio on bat eguiteco?*

E.—Confesio on bat eguiteco bost gauza bear dira: 1.ª conzientzico esamiña; 2.ª pecatuen damu ta gorrotoa; 3.ª ontze-co asmo sendo bat; 4.ª pecatu guziac aitortzea, eta 5.ª confesoreac jartzen digun penitentzia betetzea.

G.—*Conzientzico esamiña nola eguiten da?*

E.—Conzientzico esamiña eguiten da Jaincoaren aurrean, bere contra, elizaren contra, eta gueren eguinquizunen contra, asmoz, itzez, eguitez eta utsez eguidaco ta aitortu gabeco pecatu guziac gogora arretaz ecarriaz.

G.—*Eta esamiñan, pecatuac zenbat izan diran icusi bear al da?*

E.—*Esamiñan icusi bear da pecatu larriac beintzat zenbat izan diran.*

G.—*Eta pecatu larriz gañera, berac eguiteracoan izan guinduen aldecoyetan pensatu bear al degu?*

E.—*Pensatu bear degu ere pecatu ariña bere mallatic larrien mallara igotzen duten aldecoiz.*

2.^{en} §. **Damu ta proposituaz.**

G.—*Pecatuen damua zer da?*

E.—*Pecatuen damua da ayec eguindacoz barrenen daucagun samintasuna, berac gorrotatuaz, eta berriz ez eguiteco asmoac artuaz.*

G.—*Zergatic damutu bear degu pecatuaz?*

E.—*Damutu bear degu eguindaco pecatuaz Jaincoaren castiguac merezi izan ditugulaco, bañan are ta gueigo guziyaz gain maite bear guenduquean, eta ala maitatzea merezi duan, Jainco neurri gabe on bat ofenditu degulaco.*

G.—*Zer eguin bear da damutasun oriristeco?*

E.—*Jaincoari biotzetic escatu, eta pecatuarequin eguin degun gaitz aundia-
ren ezagüeraz gure barrena esnarazi.*

G.—*Damu au zenbat eratacoa da?*

E.—Damu au bi eratacoa da: osoa ta osatu-gabea.

G.—*Damu osoa zer da?*

E.—Damu osoa da Jainco neurri gabe on dan eta gure maitetasun guzia berez dagoquiona ofenditutaco damua: damu oni contriziyoa deritza.

G.—*Zergatic deitzen diozu damu osoa contriziozco damuari?*

E.—Bi gauzagatic deitzen diot osoa contriziozco damuari: lenbizi, Jaincoaren ontasunari beguiratzen diolaco; ta bigarren, ber-bertatic pecatuen barcapena damu orrequin iristen degulaco, guero oyec confesatu bearra guelditzen bazai-gu ere.

G.—*Zer da damu osoeza edo atriziyoa?*

E.—Damu osoeza edo atriziyoa da, Jaincoa guzien Epalle dan bezela ofenditu degulaco, edo ta mundu ontan eta bestean pecatuarequin merezi izan ditugun castigüen bildurrez, sortua.

G.—*Damu osoez au, edo atriziozco damua, naico al da pecatuen barcapena iristeco?*

E.—Damu osoeza, edo atriziozco damua, naicoa da pecatuen barcapena iristeco, ura daucagularic absoluziyoa artzen badegu.

G.—*Zer gaitz eguiten da pecatu eguiñaz?*

E.—Pecatu larriaz batic-bat eguiten degun gaitza da Jaincoaren grazi ta gloria galtzea; infernucó nequeac merezitzea; ainbat mesede eguin digun, ainbeste maite gaituen, ta guziyaz gain maitetzea bide osoz zor diogun, eta Berari agurtuaz mendetasuna zintzoro beti aguertu bear guiñioquean gure Jaun eta Aita ofenditzea.

G.—*Damuac zabaldu bear al du pecatu guzietara?*

E.—Bai jauna, eguindaco pecatu larri guzietara zabaldu bear du damuac.

G.—*Pecatu ariñez bacarric confesatzen danac guziezaz damutu bear al du?*

E.—Confesiyoa ondo eguiña izateco asco litzaque ayetatic batzuezaz damutzea; baña guzien barcapena iristeco, guziezaz damutu bear da.

G.—*Asmoa zer ote da?*

E.—Asmoa da beñere gueyago peccaturic ez eguitera jartzea, eta peccatuari iguesteco bear diran neurri guziac artzea.

3.^{en} §. Pecatuén aitorpena.

G.—*Pecatuac confesatzea zer da?*

E.—Pecatuac confesatzea da eguin di-

tugun pecatuac confesoreari garbi aitortzea, ayetatic ascatu gaitzan eta penitentzia eman dizaigun.

G.—*Zer pecatu aitortzera gaude beartuac?*

E.—Pecatu larriac beintzat aitortzera beartuac gaude; egoqui izango balitz ere gañera ariñac aguertzea.

G.—*Nola aitortu bear ditugu pecatu larriac?*

E.—Pecatu larriac aitortu bear ditugu zenbat eta zer malletacoac diran esanaz; mallaz pecatua igotzen duten aldecoyac aguertuaz, edota berenez pecatuac ariñac izan arren erascaiz larritu baditugu.

G.—*Zer eguin bear du bere pecatuac zenbat diran oroitzen ez danac?*

E.—Bere pecatu larriac zenbat diran oroitzen ez danac guchi bat gora bera zenbat izan diran eguiz aitortu bear du.

G.—*Eta lotsez pecatuen bat confesoreari aitortu gabe uzten duenac, confesio ona eguingo al du?*

E.—Lotsez confesoreari eguia esaten ez dionac, pecatu larrien bat iñil utziaz, zenbat dituan ezcutatuaz edo esan bear diran aldecoyac esan gabez, donauste bat eguingo du.

G.—*Zer eguin bear du len ondo confesatu ez dala daquienac?*

E.—Len ondo confesatu ez dala daquienac berritu bear ditu gaizqui eguindaco confesiyoac, eta gañera aguertu bear ditu eguindaco donaustea edo donausteac.

G.—*Confesio ona eguin al zuan aztuta pecatu larriren bat confesatu gabe utzi zuenac?*

E.—Pecatu larriren bat oroitu gabez utzi zuenac confesio ona eguin zuan, arretaz esamiñatu bazan; bañan oroitu ezqueroz, pecatu ura urrengo aldian confesatu-bearrean guelditzen da.

G.—*Nola jarrico zera confesorearen aurrean?*

E.—Belaunico jarrico naiz, esanaz: *Aita, bedeinca nazazu, peccataria naiz-ta*, eta gurutzearen señaleara eguingo det.

G.—*Gurutzearen señaleara eguin ondo-
ren zer esango dezu?*

E.—Gurutzearen señaleara eguin ondo-
ren esango det: *Ni peccataria confesatzen
naitzayo Jaun guzialdunari, Maria beti
Birjiña doatsuari, Santu guziyai eta
zuri, Aita, pecatu eguin detala*. Eta gue-
ro nere pecatuac bear bezela aguertuco
ditut.

G.—*On al da lengo pecatu larrien bat
aitortzea?*

E.—Bai, Jauna, bada onec, batez ere
pecatu arriñac bacarric aitortu diranean,

laguntzen du damua sendotzen, eta au gabe absoluziyoac indarric ez du.

G.—*Zer eguingo dezu pecatuen aitorpenaren ondoren?*

E.—Pecatuen aitorpenaren ondoren entzungo det umilqui confesoreac esaten didana, penitentzia artuco det bera betetzeco asmo osoz, eta absoluzio santua ematen didan bitartean biotz•biotzetic contriziozco eguintza berrituco det.

G.—*Zer equin bear da absoluziyoa artu ondoren?*

E.—Absoluziyoa artu ondoren Jaunari esquerrac emango dizcat, lenbailen penitentzia beteco det, eta jarraituco ditut Confesoreac eman dizquidan esanac.

4.^{en} §. Absoluziyo ta satisfaziyoaz.

G.—*Absoluziyoa zer da?*

E.—Absoluziyoa da, apaizac Jesucristoren izenean pecatariari pecatuac barcatzeco ematen duan epaya.

G.—*Zer da satisfazio edo penitentzia?*

E.—Satisfazio edo penitentzia deitzen zaye Confesoreac pecatariari bere erru charrac garbitzeco ipiñi oi dizcan otoitz edo eguite onai.

G.—*Noiz bete bear da sacramentuco penitentzia?*

E.—Sacramentuco penitentzia bete

bear da lenbailen, confesoreac eperic jarri ezpadu.

G.— *On al da maiz confesatzea?*

E.— On da illean bein bederic confesatzea, bañan pecatu larrian dagoala daquienac confesatzera lenbailen urreratu bear du.

SEIGARREN BURUA.

ESTREMAUNZIYOAZ.

G.— *Zer da Estremaunziyoa?*

E.— Estremaunziyoa, Olio santuen ize-na ere daramana, iltzeco zorian dau-den gañoei anima ta gorputza alaitzeco ipiñitaco sacramentu bat da.

G.— *Zer ondorengo dacarzqui Estremaunzioco sacramentuac?*

E.— Estremaunzioco sacramentuac dacarzqui ondorengo oyec: 1.º gueitzen du santutzeco grazia; 2.ⁿ barcatzen ditu gaño damutuac ezin confesatu izan zituan pecatu arin ta larriac ere; 3.ⁿ barcape-na irabazi arren, gueroraco guelditzen dan aulqueri ura quentzen du; 4.ⁿ gaitza ondo eramateco, tentapenai gogor eguin, eta ongui iltzeco indarra ematen du, eta 5.ⁿ laguntzen du gorputzeco

osasuna iristen, au animacoari ondo badagoquio.

G.—*Zer garaitan artu bear dira Olio santuac?*

E.—Olio santuac artu bear dira gaitzac bizitza galtzeco zorian ipintzen duanean, eta al bada, gañoac Penitentzico ta Eucaristico sacramentuac artu ondoren bere sentzuac dauzcan artean.

ZAZPIGARREN BURUA.

ORDEN SAGRADUAZ.

G.—*Zer da Orden sagraduco sacramentua?*

E.—Orden sagradua da, Jaincoaren adorapen ta animen osasunari dagozquien lanqueta sagraduac erabiltzeco indarra ematen duan sacramentua, eta artzen duenaren animan ezartzen du Jaunaren elizguizonen ezagupidea.

G.—*Zer izan bear du eliz-egoitza artzen duenaren asmoac?*

E.—Eliz-egoitza artzen duenaren asmoac izan bear du bacar-bacarric Jaincoaren gloria ta animac salbatzea.

G.—*Edozeñec berez autu al dezaque eliz-egoitza?*

E.—Inorc, berez, ezin autu dezaque

eliz-egoitza, baizic Jaincoac deitu bear dio artara.

G.—*Beraz Jaincoaren deytic gabe eliz-egoitza artzen duenac gaizqui eguingo al du?*

E.—Eliz-egoitza Jaincoaren deytic gabe artzen duenac guztiz gaizqui eguingo du, ta condenatzeco zorian jartzen da.

G.—*Zer eguinquizun dituzte cristabac orden sagraduetara deituac izan diradenganontz?*

E.—Cristabac bear dute: 1.º Guraso diranac beren semeai ascatuac utzi Jaincoaren deya jarraitzeco; 2.ⁿ Bere Elizari artzai on ta languille arduratsuac eman deguizquiola Jaunari erregutu, eta ontaracoŕe ipiñiac dira lau-aldietaco barauac, eta 3.ⁿ Beguirune aundi bat izan ordenen bidez Jaincoaren lanetara consagratu diranai.

ZORTZIGARREN BURUA.

EZCONTZAZ.

G.—*Zer da Ezcontzaco sacramentua?*

E.—Ezcontza da Jesucristo gure Jau-nac eguindaco sacramentu bat, guizon ta emacumearen artean elcartasun santu betico bat ipintzen duana, santuqui elcar

maitatzeco ta cristau leguean beren semeac azitzeco grazia emanaz.

G.—*Bai al dauca ezcontza deritzayon sacramentuac adirazcai berezien bat?*

E.—Ezcontzaco sacramentuac adirazten du Jesucristo ta bere emazte ta gure Ama maite Eliza santuaren elcartasuna.

G.—*Jaincoaren grazian egon bear al dute Ezcontzaco sacramentua artzen dutenac?*

E.—Bai Jauna, Ezcontzaco sacramentua artzen dutenac Jaincoaren grazian egon bear dute artzeracoan; bestela donaste bat eguiten dute.

G.—*Nola eguiten da Ezcontza?*

E.—Cristau artean Ezcontza bear bezala artzen da Eliza Santuac aguintzen duan arauz.

BOSGARREN ZATIA

Jaincoaganontzco Birtuteac.

BURU BACARRA.

1.º §. Fedeaz.

G.—*Zein dira cristabac salbatzeco bear dituan birtuteac?*

E.—Cristabac salbatzeco bear dituan birtuteac iru dira: Fede, Esperantz eta Caridadea.

G.—*Fedea zer da?*

E.—Fedea da gure animan ezartzen zaigun zeruticaco birtute bat, eta bere bidez Jaincoaren itzetan indar artuaz, sinisten degu Arc aguertu eta Elizaren bidez sinisteco eracusten diguna.

G.—*Nondic daquizquigu Jaincoac aguertu dituan eguiac?*

E.—Jaincoac aguertu dituan eguiac, ezin oquer eracutsi ditzaquean Eliza santuaren bidez daquizquigu; au da, Pedro santuaren ondorengo Aita Santuen bidez eta Apostoluen oñordeco Gotzayen bidez ayei Jesucristoc berac eracutsi zizcate-laco.

G.—*Aita Santua utsiqueziña al da?*

E.—Bai Jauna, Aita Santua utsiqueziña da, Eliza bezelañe, cristau guzien Artzai ta Eracusle danez fede edo oiturai dagozquien eguiac erabaquitzen dituan.

G.—*Irichi al quintzaque guc, Jaunac aguertutaco egui guztia?*

E.—Ez Jauna, guc ezin quintzaque irichí Jaunac aguertutaco egui guztia, fedeco egui batzuec misterio diralaco.

G.—*Zer dira misteriyoac?*

E.—Misteriyoac dira gure ezagüeraz goitic dauden fedeco eguiac.

G.—*Zergatic sinistu bear ditugu fedeco eguiac?*

E.—Jainco utsiqueziñac aguertu ta Elizaren bidez sinisteco eracutsi dizquigulaco.

G.—*Naicoa izango al da salbatzeco batetan eta nastuan fedeco egui guztia sinistea?*

E.—Salbatzeco ez da naicoa batetan eta nastuan fedeco egui guztia sinistea: Jaincoaren batasun ta irutasuna, eta gure Salbalearen araguitze ta eriotza bezelaco eguiac guztio bear-bearrez fede bereziz ta banaroz sinistu bear ditugulaco.

G.—*Non daude Jaincoac Eliza santuari aguertutaco eguiric garayenac?*

E.—Jaincoac aguertutaco eguiric garayenac Credoa deitzen diogun Apostoloen laburgoan daude.

2.^{en} §. Esperantzaz.

G.—*Zer da Esperantza?*

E.—Esperantza da gure animan Jaincoac ezartzen duan zeruticaco birtute bat, eta onen bidez irichi uste ditugu Jaincoac bera serbitzen dutenai aguindu dien betico bizitza, ta au iristeco bear ditugun bideac.

G.—*Zergatic irichi uste bear ditugu Jaunagandic betico bizitza ta artaraco bear diran bideac?*

E.—Uste guintzaque Jaunagandic betico bizitza ta artaraco bideac, Jaincoac Jesucristo gure Jaunaren irabaziecatie bera gogoz serbitzen dutenai aguindu diztelaco, eta badaquigu Jaunac bere zintzotasun ta guzialtasunarequin aguindutacoa osatzen duala.

3.^{en} §. Caridadeaz.

G.—*Caridadea zer da?*

E.—Caridadea da Jaincoac gure animan ezartzen duen zeruticaco birtute bat, eta berarequin maitatzen degu Jaincoa berez gauza guziez gain, eta urcoa

gure burua bezela Jaincoaren maitetasunez.

G.—*Zergatic maite izan bear degu Jaincoa?*

E.—Maite izan bear degu Jaincoa guzizco ontasuna, neurriric gabe on eta osóa dalaco, ta maitatze ori berac aguindu digulaco, ta beragandic artzen ditugun ontasun ugariyecatic.

G.—*Zergatic maitatu bear degu urcoa?*

E.—Urcoa Jaincoaren maitetasunagatic, berac aguintzen digulaco, ta guizon guztiac bere iduri diralaco maitatu bear degu.

G.—*Gure etsayac ere maitatzera beartuac al gaude?*

E.—Bai Jauna, gure etsayac maitatzera ere beartuac gaude, oyec berebat gure urcoac diralaco, ta gañera Jesucristoc onela aguindu digulaco.

4.^{en} §. **Fede, Esperantz ta Caridandezco birtutien eguiguera.**

G.—*Fede, Esperantz eta Caridandezco eguintzac eguin bear al ditugu?*

E.—Bai Jauna, ezagüerara irichi ezquero eguin bear ditugu Fede, Esperantz eta Caridandezco eguintzac: iltzeco zorian arquitean, bizi gueran artean maiz, eta

batez ere tentapenen bat garaitu, edo cristabaren bearren bat bêtetzeco.

G.—*Ondo eguiten al du Fede, Esperantz eta Caridandezco eguintzac maiz eguiten dituanac?*

E.—Bai Jauna, chit ondo eguiten du Fede, Esperantz ta Caridandezco eguintzac maiz eguiten dituanac, bada maiz eguiñaz: 1.ⁱ cristabac errazago gordetzen ditu birtute ain bear oyec; 2.^{en} gueitu ta sendotzen ditu bere biyotzean; 3.^{en} aguer-tzen ditu, ta 4.^{en} irabazten ditu barcapen asco.

G.—*Naicoa al da eguintz oyec aoz aguertzea?*

E.—Ez Jauna, ez da naicoa eguintz oyec aoz aguertzea, baizican barrendic arretaz eta gogoz lagundu bear zayete.

G.—*Gure indar bacarrez eguin al guintzaque eguintz oyec eta cristabaren besteren batzuec?*

E.—Ez, ezin guintzaque gure indar bacarrez eguin, baizic Jaincoac biotzez escatzen duanari beti ematen dion grazia bear degu.

G.—*Fede, Esperantz eta Caridandezco Jaincoaganontzco birtutietan zein da aundien ta onena?*

E.—Caridadea da Jaincoaganontzco birtutietan aundien ta onena, santutzeco

grazia beti berequin duana, ta Jaincoarequin espirituz bat eguiñic gloriraco irabaziac dacarzquiguna.

G.—*Zer da Caridadearen arguibidea?*

E.—Caridadearen arguibidea da Jaincoaren aguinteac gordetzea ta erruquizco eguintzac eguitea.

G.—*Zenbat dira erruquizco eguintzac?*

E.—Erruquizco eguintzac amalau dira: zazpi gorputzari, ta zazpi animari dagozquitenac.

G.—*Gorputzari dagozquion erruquizco eguintzac zein dira?*

E.—Gorputzari dagozquion erruquizco eguintzac dira: gcese danari jaten ematea; egarri danari edaten ematea; billotsic dagoana jaztea; bidaria ostatuz artzea; gañoac icustea; loturic daudenac ascaraztea; ildacoac lurperatzea.

G.—*Animari dagozquion erruquizco eguintzac zein dira?*

E.—Animari dagozquion erruquizco eguintzac dira: bear duanari iritzi ona ematea; ez daquienari eracustea; bideguetua zuzentzea; biotz-illundua dagoana alaitzea; esan-eguin charrac barcatzea; gogaicarritzen gaituztenac ondo eramatea; ta Jaunari bizi ta ildacoaz otoitz eguitea.

AZQUENA.

BARAU TA ARAGUI EZ JATEAZ
53-GARREN ORRIARI GAÑERATZE BAT.

España ta bere mendean dauden errietan, Gurutzadaco buldarequin confesore ta sendallearen iritziz araguaia jan diteque barau-egunetan ta Garizuma guztian.

Apaiz ez diranac artu ditzaquete Garizuman beren gogora arraultz eta esne gauzac.

Apaiz ez diranac, araguien Barcapena artuaz, edo beartsuac badira, Pater noster ta Agur Mari bat errezatuaz, egunero araguaia jan dezaquete Auster eguna, Garizumaco ostiral guztia; Asteazquen, Ostegun, Ostiral ta Larunbat santu, Pentecostes aurre-eguna, Pedro ta Paulo Santuena, Garagar-illaren ogueita zortzia, gure Ama Birjiñaren Asunziocoa, Aboztoaren amalaua, ta Egüerri aurre-eguna, Abenduaren 24-ean, quendu ez-
quero.

Debecatua dago, araguaia jaten graziz uzten zayenentzat ere, naiz Españan ta naiz Ameriquetan, aragui ta arraya jatordu batean nastutzea, bai barau egunetan, eta bai Garizumaco igandietan.

Buldac ematen diran garayan, urtero

berritu bear dira, beren barcapenac edu-
qui nai izatera. Araguaia jateco graziz ba-
liatu nai dutenac Gurutzadaco buldaz
gañera araguiarena bear dute, beartsuac
ezpadira.

A. M. D. G.

Erromaco Misalaren araura meza esaten
duten apaizai laguntzeco era:

Apaizac. In nómine Patris, et Filii, Spiritus Sancti. Amen. Introibo ad Altare Dei.

Laguntzalleac. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Ap. Júdica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso erue me.

Lag. Quia tu es, Deus, fortitudo mea, quare me repulisti? et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

Ap. Emitte lucem tuam et veritatem tuam, ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

Lag. Et introibo ad altare Dei ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Ap. Confitebor tibi in cithara, Deus Deus meus, quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

Lag. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei et Deus meus.

Ap. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

Lag. Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

Ap. Introibo ad Altare Dei.

Lag. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Ap. Adjutorium nostrum in nómine Domini.

Lag. Qui fecit cœlum et terram.

Ap. Confiteor Deo omnipotenti *etc*, et vos fratres orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Lag. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam.

Ap. Amen.

Lag. Confiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Michaeli Archangelo, Beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et tibi, pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo, et opere, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te, Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Ap. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam æternam.

Lag. Amen.

Ap. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens, et misericors Dominus.

Lag. Amen.

Ap. Deus, tu conversus vivificabis nos.

Lag. Et plebs tua lætabitur in te.

Ap. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

Lag. Et salutare tuum da nobis.

Ap. Domine, exaudi orationem meam.

Lag. Et clamor meus ad te veniat.

Ap. Dominus vobiscum.

Lag. Et cum spiritu tuo.

Ap. Kyrie eleyson.

Lag. Kyrie eleyson.

Ap. Kyrie eleyson.

Lag. Christe eleyson.

Ap. Christe eleyson.

Lag. Christe eleyson.

Ap. Kyrie eleyson.

Lag. Kyrie eleyson.

Ap. Kyrie eleyson.

Ap. Dominus vobiscum.

Lag. Et cum spiritu tuo.

Ap. Per omnia sæcula sæculorum.

Lag. Amen.

Epistolaren ondoren.

Lag. Deo gratias.

Ap. Dominus vobiscum.

Lag. Et cum spiritu tuo.

Ap. Sequentia Sancti Evangelii secundum, etc.

Lag. Gloria tibi, Domine.

Lenbizico Evangelioaren ondoren.

Lag. Laus tibi, Christe.

Ap. Orate fratres.

Lag. Suscipiat Dóminus sacrificium de má nibus tuis ad laudem et gloriam nó minis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ.

Ap. Amen.

Prefacioan.

Ap. Per omnia sæcula sæculorum.

Lag. Amen.

Ap. Dóminus vobiscum.

Lag. Et cum spiritu tuo.

Ap. Sursum corda.

Lag. Habemus ad Dóminum.

Ap. Gratias agamus Dómino Deo nostro.

Lag. Dignum et justum est.

Pater noster-aren ondoren.

Ap. Et ne nos inducas in tentationem.

Lag. Sed libera nos á malo.

Ap. Pax Domini sit semper vobiscum.

Lag. Et cum spiritu tuo.

Ap. Ite, Missa est *edo* Benedicamus Domino.

Lag. Deo gratias.

Ap. Requiescant in pace.

Lag. Amen.

Ap. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

Lag. Amen.

Ap. Dominus vobiscum.

Lag. Et cum Spiritu tuo.

Ap. Sequentia sancti Evangelii secundum etc.

Lag. Gloria tibi, Domine.

Azqueneco Evangelioaren ondoren.

Lag. Deo gratias.

LAUS DEO.

MARIA CHIT SANTUAREN

LETANIAO.

Kyrie, eleyson.
Christe, eleyson.
Kyrie eleyson.
Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.

Pater de Cœlis Deus,
Fili Redemptor mundi Deus
Spiritus Sancte Deus,
Sancta Trinitas unus Deus,

Sancta Maria,
Sancta Dei génitrix,
Sancta Virgo Vírginum,
Mater Christi,
Mater divinæ gratiæ,
Mater puríssima,
Mater castíssima,
Mater inviolata,
Mater intemerata,

Miserere nobis.

Ora pro nob

Mater immaculata,
Mater amábilis,
Mater admirábilis,
Mater Boni Consilii,
Mater Creatoris,
Mater Salvatoris,
Virgo prudentissima,
Virgo veneranda,
Virgo prædicanda,
Virgo potens,
Virgo clemens,
Virgo fidelis,
Speculum justitiæ,
Sedes Sapientiæ,
Causa nostræ lætitiæ,
Vas spirituale,
Vas honorábile,
Vas insigne devotionis,
Rosa mystica,
Turris Davidica,
Turris ebúrnea,
Domus aúrea,
Fœderis arca,
Janua Coeli,
Stella matutina,
Salus infirmorum,
Refugium peccatorum,
Consolatrix afflictorum,
Auxilium christianorum,
Regina Angelorum,

Ora pro nobis.

Regina Patriarcharum,
Regina Prophetarum,
Regina Apostolorum,
Regina Mártyrum,
Regina Confessorum,
Regina Vírginum,
Regina Sanctorum omnium,
Regina sine labe originali concepta,
Regina sacratissimi Rosarii,

Ora pro nobis.

V. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.

R. *Parce nobis, Domine.*

V. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.

R. *Exaudi nos, Domine.*

V. Agnus Dei qui tollis peccata mundi.

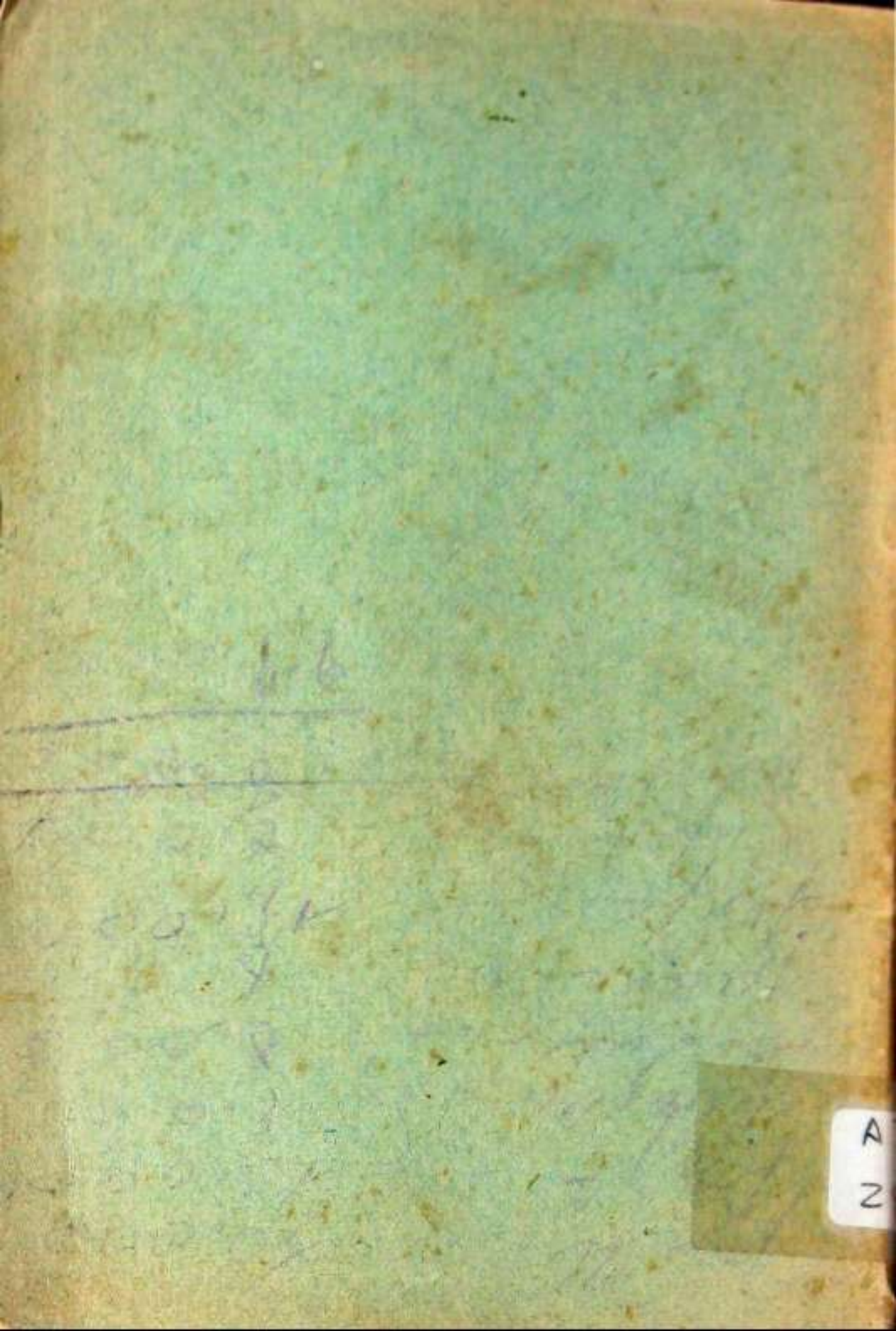
R. *Miserere nobis.*

V. Ora pro nobis sancta Dei géni-
trix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

OREMUS.

Gratiam tuam quæsumus, Dómine,
méntibus nostris infunde, ut qui, Angelo
nuntiante, Cristi Filii tui Incarnationem
cognóvimus, per Passionem ejus et Cru-
cem ad Resurrectionis gloriam perdu-
camur. Per eundem Christum Dómi-
num nostrum. Amen.

A
Z